

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

Любов Квасній, Іван Ворончак, Зеновій Квасній, Оксана Солтисік

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ
МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Навчально-методичний посібник

**Дрогобич
2025**

УДК 330.322(072)

I-58

*Рекомендовано вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 3 від 26. 03. 2025 р.)*

Рецензенти:

Щербан Ореста Ярославівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і аналізу Інституту просторового планування та перспективних технологій НУ «Львівська політехніка»;

Паласевич Микола Богданович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри математики та економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Відповідальний за випуск :

Війчук Тарас Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри математики та економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Квасній Л.Г., Ворончак І.О., Квасній З.В., Солтисік О.О.

Інвестиційний менеджмент: методичні матеріали до практичних занять: навчально-методичний посібник. Дрогобич : Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2025. 88 с.

Навчально-методичний посібник написано відповідно до програми навчальної дисципліни «Інвестиційний менеджмент» для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент», затвердженої вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Він містить перелік тем практичних занять, методичні матеріали до проведення практичних занять для кожної теми, теоретичні відомості, тестові завдання, питання для самоконтролю.

Бібліографія 31 назва.

Зміст

ВСТУП.....	4
Практичне заняття 1. Теоретичні основи інвестиційного менеджменту.....	7
Практичне заняття 2. Методологічні засади та методичний інструментарій інвестиційного менеджменту.....	17
Практичне заняття 3. Оцінка та прогнозування розвитку інвестиційного ринку.....	26
Практичне заняття 4. Інвестиційна стратегія та управління інвестиційною діяльністю підприємства.....	36
Практичне заняття 5. Особливості управління реальними інвестиціями підприємства	44
Практичне заняття 6. Особливості управління фінансовими та інноваційними інвестиціями підприємства.....	52
Практичне заняття 7. Прийняття інвестиційних рішень та формування програми реальних інвестицій підприємства.....	61
Практичне заняття 8. Управління портфелем фінансових інвестицій підприємства.....	71
Перелік питань для підготовки до іспиту.....	81
Відповіді до тестових завдань.....	84
Рекомендовані джерела інформації.....	85

ВСТУП

Інвестиційний сектор в сучасному світі відіграє важливу роль у фінансовій стабільності та соціальному забезпеченні. Інвестиційний ринок виконує важливу роль в економіці, оскільки уможлиблює забезпечити фінансування підприємств, сприяє економічному зростанню, розвитку інфраструктури, технологічному прогресу та зниженню безробіття. Залучення інвестицій вимагає належної оцінки ризиків, доходності та ліквідності активів, а також правильного управління портфелем інвестицій. Однак успішне його функціонування вимагає комплексного підходу та професійного управління, яке вивчається у рамках пропонованого навчально-методичного посібника «Інвестиційний менеджмент».

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів системи знань з теорії та практики інвестиційного менеджменту.

У результаті вивчення дисципліни «Інвестиційний менеджмент» студент повинен оволодіти такими компетентностями:

Загальні компетентності:

- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності);
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);

Фахові компетентності:

- здатність обирати та використовувати концепції, методи й інструментарій менеджменту, зокрема, відповідно до визначених цілей і міжнародних стандартів;
- здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

- здатність створювати й організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- здатність розробляти проєкти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
- здатність до управління організацією та її розвитком;
- здатність здійснювати координацію інноваційної діяльності суб'єктів господарювання та їх підрозділів;
- здатність до управління інноваційними проєктами та проведення їх експертизи;
- здатність управляти інноваційними процесами на підприємствах з дотриманням норм соціальної та екологічної безпеки;

Програмні результати навчання:

- ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх розв'язання;
- планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;
- мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування і соціальну відповідальність;
- вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом);
- вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу);
- вміти застосовувати механізми управління інноваціями на сучасних підприємствах.

Перелік тем практичних занять:

1. Теоретичні основи інвестиційного менеджменту
2. Методологічні засади та методичний інструментарій інвестиційного менеджменту

3. Оцінка та прогнозування розвитку інвестиційного ринку
4. Інвестиційна стратегія та управління інвестиційною діяльністю підприємства
5. Особливості управління реальними інвестиціями підприємства
6. Особливості управління фінансовими та інноваційними інвестиціями підприємства
7. Прийняття інвестиційних рішень та формування програми реальних інвестицій підприємства
8. Управління портфелем фінансових інвестицій підприємства.

До кожної теми в посібнику подано план практичного заняття, основні питання для розгляду на практичному занятті, теоретичні відомості, перелік питань для обговорення, тестові завдання, приклади розв'язування задач, задачі для аудиторної та самостійної роботи, перелік рекомендованих джерел.

Навчально-методичний посібник орієнтований на студентів і призначений для кращого розуміння навчального матеріалу та підготовки до практичних занять з дисципліни «Інвестиційний менеджмент». Також може бути корисним для фахівців у сфері інвестування, що допоможе їм досягти успіху у професійній діяльності та сприятиме подальшому розвитку галузей економіки загалом.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Мета заняття: вияснити сутність поняття «інвестиційний менеджмент», зрозуміти ключові принципи управління інвестиційною діяльністю підприємства, а також навчитися застосовувати на практиці основи методології інвестиційного менеджменту. Окрему увагу приділити теоретичним аспектам ринкового механізму регулювання інвестиційної діяльності підприємства.

План практичного заняття

- 1, Визначення економічної сутності та основних видів інвестицій.
2. Розгляд сутності, функцій і механізмів інвестиційного менеджменту.
3. Дослідження організаційного забезпечення процесів інвестиційного управління.
4. Ознайомлення з основними системами і методами інвестиційного менеджменту.

Основні питання для розгляду на практичному занятті

Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства. Класифікація інвестицій підприємства за об'єктами інвестування, характером участі в цьому процесі, періодом інвестування та іншими ознаками. Сутність, мета, функції інвестиційного менеджменту його місце в системі управління організацією. Сучасні форми державного регулювання інвестиційної діяльності підприємств в Україні. Основна мета інвестиційного менеджменту, її підпорядкованість стратегії економічного розвитку підприємства. Основні

завдання інвестиційного менеджменту. Основні функції інвестиційного менеджменту. Розробка стратегічних напрямів інвестиційної діяльності підприємства. Ринковий механізм регулювання інвестиційної діяльності підприємства.

Теоретичні відомості

Основні поняття та категорії інвестиційного менеджменту:

Інвестиції – це вкладення капіталу в різні види активів із метою отримання прибутку або досягнення іншої економічної чи соціальної вигоди.

Інвестиційна діяльність – це комплекс процесів, пов'язаних із плануванням, реалізацією та управлінням інвестиціями.

Інвестиційний портфель – це сукупність інвестиційних активів, які формуються з метою диверсифікації ризиків та оптимізації доходності.

Ліквідність – це здатність активів бути швидко конвертованими в грошові кошти без суттєвих втрат у вартості.

Інвестиційна стратегія – це система довгострокових цілей і підходів до управління інвестиціями, спрямована на досягнення оптимального балансу між ризиками та доходністю.

Інвестиційний ризик – це ймовірність виникнення несприятливих фінансових наслідків для інвестора внаслідок зміни ринкових умов, економічної нестабільності або недосягнення очікуваних результатів інвестицій. Ризик може бути системним (ринковим) і несистемним (специфічним для конкретного активу).

Ефективність інвестицій – це ступінь досягнення поставлених цілей інвестування, виражений через фінансові показники, такі як чиста теперішня вартість (NPV), внутрішня норма доходності (IRR), період окупності (PBP) або рентабельність інвестицій (ROI).

Капітальні вкладення – це інвестиції в довгострокові активи, які використовуються для виробництва товарів або послуг, зокрема у будівництво, обладнання, технології та інфраструктуру. Ці вкладення мають тривалий період окупності та значний вплив на виробничу діяльність.

Диверсифікація – це стратегія управління інвестиціями, яка передбачає розподіл капіталу між різними активами, галузями, ринками чи регіонами для зниження інвестиційного ризику. Ефективна диверсифікація дозволяє компенсувати збитки від падіння одних активів за рахунок прибутковості інших.

Ринковий механізм регулювання інвестиційної діяльності підприємства – це сукупність економічних відносин, інструментів, методів та стимулів, що формуються на основі дії ринкових законів попиту і пропозиції, конкуренції, ціноутворення та доступу до інвестиційних ресурсів, з метою забезпечення ефективного використання капіталу і досягнення стратегічних цілей підприємства.

Цей механізм включає:

- Формування інвестиційної стратегії: визначення напрямів, обсягів і пріоритетів інвестування.
- Оцінку ефективності інвестицій: аналіз доцільності вкладення коштів за допомогою фінансових, економічних та ринкових індикаторів.
- Інструменти фінансування: залучення власного капіталу, кредитних ресурсів, випуск цінних паперів або використання інших ринкових джерел.
- Регуляцію впливу зовнішнього середовища: врахування ринкових ризиків, державної політики, податкового регулювання, інноваційних змін та глобальних економічних тенденцій.

Метою ринкового механізму є створення сприятливих умов для залучення інвестицій і забезпечення їх раціонального використання з врахуванням інтересів підприємства та інших учасників ринку.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Що є основною метою інвестиційного менеджменту?

- А. Скорочення витрат компанії.
- Б. Оптимізація податкових зобов'язань.
- В. Збільшення прибутковості та зменшення ризиків інвестицій.
- Г. Регулювання внутрішніх процесів підприємства.

Тест 2. Який із показників використовується для оцінки ефективності інвестицій?

- А. ROE.
- Б. NPV.
- В. EBITDA.
- Г. Р/Е.

Тест 3. Що таке диверсифікація?

- А. Процес зменшення витрат.
- Б. Розподіл інвестицій між різними активами для зменшення ризику.
- В. Концентрація капіталу в одному активі.
- Г. Оптимізація прибутків.

Тест 4. Які інвестиції належать до реальних?

- А. Акції.
- Б. Нерухомість.
- В. Депозити.
- Г. Облігації.

Тест 5. Який рівень ризику вважається системним?

- А. Ризик, що залежить від конкретного активу.
- Б. Ризик, пов'язаний із загальним станом ринку.
- В. Ризик, пов'язаний із неправильним управлінням.
- Г. Ризик, що виникає через низьку ліквідність.

Тест 6. Що таке внутрішня норма доходності (IRR)?

- А. Мінімальний рівень доходу, прийнятний для інвестора.
- Б. Ставка дисконту, за якої NPV дорівнює нулю.
- В. Максимальний дохід за інвестицією.
- Г. Чиста теперішня вартість проекту.

Тест 7. Що входить до складу інвестиційного портфеля?

- А. Тільки акції.
- Б. Тільки облігації.
- В. Різні активи, включаючи акції, облігації, нерухомість.
- Г. Тільки валютні активи.

Тест 8. Що таке ліквідність активу?

- А. Здатність активу генерувати дохід.
- Б. Здатність активу швидко перетворюватися в грошові кошти без втрати вартості.
- В. Здатність активу зберігати свою вартість.
- Г. Здатність активу зменшувати ризики.

Тест 9. Який період окупності є оптимальним?

- А. Максимальний.
- Б. Мінімальний.
- В. Невизначений.
- Г. Той, що дорівнює IRR.

Тест 10. Що є основою для прийняття інвестиційних рішень?

- А. Внутрішні фінансові звіти компанії.
- Б. Оцінка ризиків і прогнозованої дохідності.
- В. Рівень ліквідності активу.
- Г. Консультації з юристами.

Тест 11. Що не входить до функцій інвестиційного менеджменту?

- А. Планування інвестицій.
- Б. Контроль інвестицій.
- В. Виробництво товарів.
- Г. Оцінка інвестиційної привабливості.

Тест 12. Який із показників характеризує ризикованість інвестицій?

- А. Стандартне відхилення.
- Б. NPV.
- В. P/E.
- Г. IRR.

Тест 13. Що таке рентабельність інвестицій (ROI)?

- А. Відношення прибутку до вартості інвестицій.
- Б. Ставка дисконту.
- В. Чистий прибуток проекту.
- Г. Період окупності.

Тест 14. Яка стратегія управління ризиками передбачає розподіл активів?

- А. Концентрація.
- Б. Диверсифікація.
- В. Ліквідність.
- Г. Інтеграція.

Тест 15. Що таке чиста теперішня вартість (NPV)?

- А. Вартість активів на ринку.
- Б. Сума дисконтованих грошових потоків за мінусом початкових інвестицій.
- В. Процентна ставка, що дорівнює IRR.
- Г. Дохідність від інвестицій.

Питання для самоконтролю

1. Що таке інвестиційний менеджмент і яка його мета?
2. Які основні функції інвестиційного менеджменту?
3. Які основні принципи інвестиційного менеджменту?
4. Методи оцінки інвестиційної привабливості проєктів.
5. Методи аналізу та управління інвестиційними ризиками.
6. Методичний інструментарій інвестиційного менеджменту.
7. Відбір ефективних фінансових інструментів на основі оцінки їх інвестиційної привабливості.
8. Формування інвестиційного портфеля підприємства та його оцінка.
9. Ринковий механізм регулювання інвестиційної діяльності підприємства.
10. Державне нормативно-правове регулювання.

Приклади розв'язання задач

Задача № 1. Поведінка інвестора

Розрахуйте, чи зміниться думка інвестора, якщо виручка від реалізації на підприємствах, наведених в завданні 1 зміниться: підприємство А –

збільшиться на 10%, підприємство Б – зменшиться на 10%, підприємство В – залишиться незмінним.

Розв'язок

Підприємство А:

1. Валова маржа = $403,7 - 268,4 = 135,3$ тис. грн.
2. Прибуток = $135,3 - 88 = 47,3$ тис. грн.
3. Поріг рентабельності = $88 / 47,3 * 100 = 186,0$ тис. грн.
4. Запас фінансової міцності = $403,7 - 186,0 = 217,7$ тис. грн.

Підприємство Б:

1. Валова маржа = $229,5 - 122,4 = 107,1$ тис. грн.
2. Прибуток = $107,1 - 77 = 30,1$ тис. грн.
3. Поріг рентабельності = $77 / 30,1 * 100 = 255,8$ тис. грн.
4. Запас фінансової міцності = $229,5 - 255,8 = - 26,3$ тис. грн.

Підприємство В: без змін

Висновок: інвестор може обирати лише варіант А, варіанти Б та В – краще не обирати.

Задача № 2. Розрахунок періоду окупності (РВР)

Компанія інвестує 50 000 грн у проєкт, який приносить:

Рік 1: 20 000 грн

Рік 2: 15 000 грн

Рік 3: 25 000 грн

Визначте період окупності.

Розв'язок:

Сума доходів = $20\,000 + 15\,000 = 35\,000$ (за 2 роки)

За 3-й рік проєкт поверне 15 000 грн ($50\,000 - 35\,000$).

Отже, $RVP = 2 \text{ роки} + 15\,000 / 25\,000 = 0.6$

$RVP = 2.6$ роки

Задача № 3. Оцінка диверсифікації портфеля

Інвестор сформував портфель із двох активів:

Актив А: очікувана дохідність –10% , стандартне відхилення (ризик) – 15 % .

Актив Б: очікувана дохідність – 6 % , стандартне відхилення –10 % .

Коефіцієнт кореляції між активами становить 0,4. Інвестор планує вкласти 60 % коштів в актив А та 40 % в актив В. Необхідно оцінити ризик та дохідність портфеля, а також зробити висновок про рівень диверсифікації.

Розв'язок

1. Очікувана дохідність портфеля;

Очікувану дохідність портфеля $E(P_{\text{стор}})$ можна знайти за формулою:

$$E(P_{\text{стор}}) = w_A E(P_A) + w_B E(P_B)$$

де:

$w_A = 0,6$ – частка активу А у портфелі

$w_B = 0,4$ – частка активу Б у портфелі

$E(P_A) = 10\% = 0,1$ – очікувана дохідність активу А

$E(P_B) = 6\% = 0,06$ – очікувана дохідність активу Б

Підставимо значення:

$$E(P_{\text{стор}}) = 0,6 * 0,1 + 0,4 * 0,06 = 0,084 = 8,4\%$$

2. Ризик портфеля (стандартне відхилення):

Стандартне відхилення портфеля розраховується за формулою:

$$\sigma_{\text{стор}} = \sqrt{w_A^2 \sigma_A^2 + w_B^2 \sigma_B^2 + 2 w_A w_B \rho_{A,B} \sigma_A \sigma_B}$$

де

$\sigma_A = 15\% = 0,15$ – стандартне відхилення активу А

$\sigma_B = 10\% = 0,1$ – стандартне відхилення активу Б

$\rho_{A,B} = 0,4$ – коефіцієнти кореляції між активами А і Б

$$\sigma_{\text{стор}} = 11,2\%$$

Отже: ризик портфеля (стандартне відхилення) становить 11,22% .

Висновок

Оцінена дохідність портфеля становить 8,4 % , а ризик 11,22 % , що є нижчим за ризик активу А (15 %) та активу В (10 %). Якщо коефіцієнти кореляції між активами є меншими за 1 (у цьому випадку 0,4), портфель є

добре диверсифікованим, і диверсифікація дозволила пошкодити ризик очікування з окремими активами.

Задачі і для аудиторної і домашньої роботи

Задача № 5. Аналіз альтернативних інвестицій

Інвестор розглядає два альтернативних інвестиційних об'єкти, кожен із яких вимагає прийнятих початкових інвестицій — 200 000 грн. Очікувані грошові потоки протягом 4 років для кожного проєкту такі:

Проект А:

1 рік – 60 000 грн

2 рік – 70 000 грн

3 рік – 50 000 грн

4 рік – 40 000 грн

Проект В:

1 рік – 80 000 грн

2 рік – 60 000 грн

3 рік – 40 000 грн

4 рік – 30 000 грн

Можлива ставка дисконтування — 10% .

Необхідно провести аналіз, розрахувавши:

1. Чисту теперішню вартість (NPV) для кожного проєкту.
2. Внутрішню норму доходності (IRR) для кожного проєкту.
3. Зробити висновок щодо доцільності вибору одного з проєктів.

Задача № 6. Розрахунок дисконтованих грошових потоків (DCF)

Підприємство планує проєкт із початковими інвестиціями 150 000 грн .

Очікувані грошові потоки протягом 5 років такі:

1 рік – 30 000 грн

2 рік – 40 000 грн

3 рік – 50 000 грн

4 рік – 60 000 грн

5 рік – 70 000 грн

Ставка дисконтування – 12 %. Необхідно розрахувати дисконтовані грошові потоки та завантажити загальну теперішню вартість цих потоків (DCF).

Задача № 7. Розрахунок премії за ризик

Безризикова ставка – 5 %, очікувана дохідність активу – 12 %.

Розрахуйте премію за ризик.

Рекомендована література: [8, с. 6–24; 9, с. 17–20; 13, с. 23–35; 16, с. 5–13; 28, с. 7–58]

Практичне заняття 2

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ІНВЕСТИЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Мета заняття : закріпити теоретичні знання та розвинути практичні навички застосування концепції вартості грошей у часі. Навчитися проводити інвестиційні розрахунки з урахуванням таких ключових чинників, як інфляція, ризик і ліквідність.

План практичного заняття

1. Аналіз концепції вартості грошей у часі та основних методів її оцінки.
2. Застосування інфляційного чинника у фінансових та інвестиційних розрахунках.
3. Оцінка ризиків в процесі управління інвестиціями.
4. Врахування ліквідності при проведенні інвестиційних розрахунків.

Основні питання які потрібно розглянути

Методологічні системи інвестиційного менеджменту. Система організаційного забезпечення. Система інформаційного забезпечення. Системи та методи інвестиційного аналізу. Концепція оцінки вартості грошей у часі під час здійснення інвестиційної діяльності підприємства. Методичний інструментарій визначення майбутньої і теперішньої вартості чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності. Інфляція та її вплив на результати інвестиційної діяльності. Номінальна та реальна вартість чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності. Врахування фактора інфляції при формуванні необхідного рівня доходності інвестицій. Інфляційна премія та методи її розрахунку. Поняття інвестиційних ризиків. Класифікація інвестиційних ризиків за окремими ознаками. Методичний інструментарій кількісної оцінки рівня інвестиційних ризиків. Премія за ризик та методи її

розрахунку. Поняття ліквідності інвестицій. Класифікація інвестицій підприємства за рівнем ліквідності. Премія за ліквідність інвестицій та методи її розрахунку.

Теоретичні відомості

Вартість грошей у часі – концепція, яка пояснює, що гроші сьогодні мають більшу вартість, ніж ті самі гроші в майбутньому, через можливість їх інвестування, інфляцію та ризики.

Дисконтна ставка – відсоткова ставка, яка використовується для приведення майбутніх грошових потоків до їх теперішньої вартості.

Теперішня вартість (PV) – поточна вартість майбутніх грошових потоків, розрахована за допомогою дисконтування.

Формула:

$$PV = FV / (1+r)^n,$$

де FV – майбутня вартість,

r – ставка,

n – кількість періодів.

Майбутня вартість (FV) – вартість грошей у майбутньому з урахуванням ставки зростання.

Формула:

$$FV = PV \cdot (1+r)^n$$

Інфляція – процес знецінення грошей, що призводить до зниження їх купівельної спроможності.

Реальна ставка – номінальна ставка, скоригована на рівень інфляції.

Формула:

$$\text{Реальна ставка} = \text{Номінальна ставка} - \text{Інфляція}$$

Ануїтет – серія однакових регулярних платежів через рівні проміжки часу (наприклад, орендні платежі або кредити).

Ліквідність – здатність активу швидко перетворюватися на грошові кошти без суттєвої втрати вартості.

Інвестиційний ризик – ймовірність втрати інвестицій або недосягнення очікуваного прибутку.

Дисконтований грошовий потік (DCF) – метод оцінки вартості активів або проєктів шляхом дисконтування майбутніх грошових потоків до теперішньої вартості.

Чиста теперішня вартість (NPV) – різниця між теперішньою вартістю доходів і витрат інвестиційного проєкту. Якщо $NPV > 0$, проєкт є прибутковим.

Внутрішня норма рентабельності (IRR) – ставка дисконту, за якої $NPV = 0$. Вона показує очікувану прибутковість проєкту.

Метод терміну окупності (PP) – час, необхідний для повернення початкових інвестицій.

Ризик і невизначеність – фактори, які впливають на точність прогнозів грошових потоків і їхню вартість.

Коефіцієнт варіації – показник, що використовується для оцінки ризику інвестицій, розраховується як відношення стандартного відхилення до середньої очікуваної дохідності.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Який з наведених принципів лежить в основі концепції вартості грошей у часі?

- А. Вартість грошей не змінюється з часом.
- Б. Гроші сьогодні мають більшу вартість, ніж у майбутньому.
- В. Інфляція не впливає на купівельну спроможність.
- Г. Ризик не пов'язаний з вартістю грошей.

Тест 2. Який показник використовується для дисконтування майбутніх грошових потоків?

- А. Ставка податку.
- Б. Ставка рефінансування.
- В. Дисконтна ставка.
- Г. Ставка інфляції.

Тест 3. Який метод використовується для оцінки впливу інфляції на інвестиційні розрахунки?

- А. Розрахунок чистого прибутку.
- Б. Індекс зміни вартості грошей.
- В. Коригування реальних грошових потоків.
- Г. Амортизаційний розрахунок.

Тест 4. Що означає поняття «ліквідність»?

- А. Здатність активів швидко перетворюватися в готівку.
- Б. Максимізація прибутку.
- В. Мінімізація витрат.
- Г. Стабільність грошового обігу.

Тест 5. Який із показників враховує ризик у розрахунках інвестицій?

- А. Чиста теперішня вартість (NPV).
- Б. Внутрішня норма рентабельності (IRR).
- В. Коефіцієнт варіації.
- Г. Дисконтний мультиплікатор.

Тест 6. Яка формула використовується для розрахунку теперішньої вартості (PV)?

- А. $PV = FV \times (1 + r)^n$
- Б. $PV = FV / (1 + r)^n$
- В. $PV = FV \times n \times r$
- Г. $PV = FV / n$

Тест 7. Що таке номінальна ставка?

- А. Ставка з урахуванням інфляції.
- Б. Ставка без урахування інфляції.
- В. Фіксована ставка податку.
- Г. Реальна процентна ставка.

Тест 8. Який фактор впливає на розрахунок ліквідності?

- А. Часовий лаг.
- Б. Динаміка цін на ринку.
- В. Швидкість реалізації активів.
- Г. Всі перелічені.

Тест 9. Яка формула визначає реальну процентну ставку?

А. Реальна ставка = Номінальна ставка + інфляція.

Б. Реальна ставка = Номінальна ставка – інфляція.

В. Реальна ставка = Номінальна ставка $\times$ інфляція.

Г. Реальна ставка = Номінальна ставка / інфляція.

Тест 10. Який метод використовується для оцінки ризику?

А. Метод аналізу сценаріїв.

Б. Метод амортизації.

В. Метод лінійної регресії.

Г. Метод абсолютних різниць.

Тест 11. Що враховує коефіцієнт ліквідності?

А. Витрати і доходи підприємства.

Б. Кількість грошових коштів у майбутньому.

В. Співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань.

Г. Вартість активів на балансі.

Тест 12. Що таке дисконтований грошовий потік (DCF)?

А. Сума всіх майбутніх грошових потоків.

Б. Майбутні грошові потоки, приведені до теперішньої вартості.

В. Грошові потоки з урахуванням ліквідності.

Г. Грошові потоки, скориговані на податки.

Тест 13. Яка основна мета інвестиційного менеджменту?

А. Мінімізація витрат.

Б. Максимізація вартості компанії.

В. Збільшення активів компанії.

Г. Зниження податкового навантаження.

Тест 14. Що таке анuitет?

А. Регулярний платіж однакової суми через рівні проміжки часу.

Б. Одноразовий платіж у майбутньому.

В. Невизначений грошовий потік.

Г. Виплата з урахуванням інфляції.

Тест 15. Який з методів використовується для оцінки ліквідності інвестицій?

- А . Розрахунок коефіцієнта оборотності.
- Б. Метод терміну окупності (PP).
- В. Метод дисконтування.
- Г. Метод аналізу маржі.

Питання для самоконтролю

1. Що означає концепція вартості грошей у часі, і чому вона важлива для інвестиційних розрахунків?
2. Як розраховується теперішня вартість (PV) і які основні параметри враховуються в цьому розрахунку?
3. Що таке дисконтна ставка і яку роль вона відіграє у фінансових розрахунках?
4. У чому полягає різниця між номінальною та реальною процентною ставкою?
5. Яким чином інфляція впливає на інвестиційні розрахунки?
6. Що таке анuitет і як його використовують у фінансовому аналізі?
7. Як оцінюється ризик в інвестиційних розрахунках і які методи для цього застосовуються?
8. Що таке дисконтований грошовий потік (DCF) і для чого його використовують?
9. Як визначається чиста теперішня вартість (NPV), і що означає, якщо NPV проєкту є від'ємним?
10. Що таке ліквідність активів, і як її враховують під час прийняття інвестиційних рішень?

Приклади розв'язання задач

***Задача № 1.** Нарахування по складних відсотках*

4500 грн. інвестуються під 17% річних на 5 років. Визначте суму, яка акумулюється наприкінці 5-го року (проценти складні). Порівняйте отриманий результат з величиною наросленої суми, розрахованої з використанням ставки простих відсотків. Зробіть висновки.

Розв'язок

Простий процент обчислюється за такою формулою:

$$S = P \times i \times t \quad (2.1)$$

де I — величина прибутку власника інвестицій;

i — процентна ставка;

t — період часу інвестування;

P — первісна сума інвестиції (вкладу).

Сутність методу нарахування за простими відсотками зводиться до того, що проценти нараховуються впродовж усього терміну інвестицій (кредиту) на ту саму величину капіталу, що інвестується.

Наприкінці періоду t сума, одержувана інвестором, дорівнює $P + I$.

Тоді :

$$S = P + I = P + P \times i \times t = P \times (1 + i \times t) \quad (2.2)$$

Величина $(1 + it)$ називається множителем нарахування простих процентів.

Метод нарахування по складних відсотках полягає в тому, що в першому періоді нарахування здійснюється на первісну суму інвестицій (кредиту), після цього вона складається з нарахованим процентом i в кожному наступному періоді проценти нараховуються на вже наросену суму інвестицій кредиту.

$$S = P \times 1 + i \text{ при } t = n \quad (2.3)$$

де $(1 + i)$ — складний декурсивний коефіцієнт;

$(1 + i)^n$ — множник нарахування складних процентів.

Використовуючи рівняння (2.3), отримаємо:

$$S = 4500 \times (1 + 0,17)^5 = 9855 \text{ грн}$$

При нарахуванні за складними відсотками, наприкінці десяти років можна отримати 9855 грн.

Використовуючи рівняння (2.2), отримаємо:

$$S = 4500 \times (1 + 0,17 \times 5) = 8325 \text{ грн.}$$

При нарахуванні за простими відсотками, наприкінці десяти років можна отримати 8325 грн. Отже, зроблені розрахунки дозволяють зробити висновок про перевищення суми капіталу, розрахованої за методом складних відсотків.

Задача № 2. Визначення теперішньої вартості грошових потоків від інвестицій

Корпорація розраховує отримати наступні грошові потоки від вкладення інвестицій: рік 1 – 5500 грн., рік 2 – 6700, рік 3 – 8200. Необхідна ставка прибутковості інвестицій – 10%. Визначте теперішню вартість грошових потоків від інвестицій.

Розв'язок

Теперішня вартість ряду платежів (або надходжень) є сумою щорічних окремих платежів (надходжень). Дана сума виражається такою формулою:

$$PVA = \frac{S_1}{1+i} + \frac{S_2}{(1+i)^2} + \dots + \frac{S_n}{(1+i)^n}$$

де PVA — теперішня вартість грошей, що повинна бути отримана

$$PVA = \frac{5500}{(1+0,1)} + \frac{6700}{(1+0,1)^2} + \frac{8200}{(1+0,1)^3} = 5000 + 5537,19 + 3203,13 = 13740,32 \text{ грн.}$$

Теперішня вартість грошових потоків від інвестицій дорівнює 13740,32 грн.

Задачі для аудиторної і домашньої роботи

Задача № 3.

Визначити скільки отримає інвестор за 3 роки, якщо вкладе 120 тисяч гривень під 12 % річних. Проценти нараховуються раз на рік за умовами складного нарахування. Порівняти результати з простим нарахуванням відсотків.

Задача № 4. Яка майбутня вартість 700 гр. од., вкладених під 10 % річних на 5 років з нарахуванням відсотків один раз на квартал?

Задача № 5. Що Ви оберете: 4500 доларів готівкою чи 1200 доларів щороку протягом 4 років. Припустимо, що річна ставка відсотків 15 %.

Задача № 6. Шість платежів по 200 гр.од. кожен потрібно вносити за схемою пренумерандо, враховуючи, що річна ставка відсотків 15% за період між платежами. Скільки гр. од. буде у кінці останнього періоду?

Рекомендована література: [1, с. 190–274; 8, с. 29–46; 10, с. 45–56; 13, с. 34–46; 16, с. 14–23; 28, с. 59–138]

Практичне заняття 3

ОЦІНКА ТА ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РИНКУ

Мета заняття : ознайомити студентів з методами оцінки та прогнозування інвестиційного ринку; розглянути ключові фактори, що впливають на інвестиційну привабливість ринку; навчити застосовувати різні техніки та інструменти для оцінки та прогнозування інвестиційних можливостей.

План практичного заняття

1. Основи оцінки інвестиційного ринку : поняття, критерії та методи.
2. Аналіз основних факторів, що впливають на інвестиційну привабливість ринку.
3. Методи прогнозування інвестиційного ринку: технічний та фундаментальний аналіз.
4. Інструменти для оцінки ризиків і потенційних доходів на інвестиційному ринку.

Основні питання, які необхідно розглянути

Поняття інвестиційного ринку. Класифікація видів та сегментів інвестиційного ринку. Характеристика окремих видів та сегментів інвестиційного ринку України на сучасному етапі. Методи поточного спостереження кон'юнктури інвестиційного ринку. Поняття моніторингу інвестиційного ринку та принципи його організації на підприємстві. Основні параметри інвестиційного ринку, зв'язок напрямів і особливостей інвестиційної діяльності підприємства з ними. Методи аналізу поточної кон'юнктури інвестиційного ринку. Поняття інвестиційної привабливості окремих

підприємств і галузей економіки. Методичні засади дослідження їх інвестиційної привабливості .

Теоретичні відомості

Інвестиційний ринок – це система економічних відносин, що виникають у процесі купівлі-продажу інвестиційних ресурсів між інвесторами та реципієнтами інвестицій. Основною метою функціонування цього ринку є забезпечення ефективного перерозподілу капіталу для створення нових активів, отримання прибутку та розвитку економіки.

Основні суб'єкти інвестиційного ринку

1. Інвестори – особи або організації, які вкладають капітал із метою отримання доходу. Вони можуть бути:

- приватними (домогосподарства);
- корпоративними (компанії);
- державними (державні фонди, органи влади).

2. Реципієнти інвестицій – особи чи організації, які залучають інвестиції для реалізації проєктів.

3. Фінансові посередники – банки, інвестиційні фонди, біржі, страхові компанії, що забезпечують рух капіталу між інвесторами та реципієнтами.

Інвестиційна привабливість – це комплексна характеристика об'єкта або суб'єкта інвестування, що визначає його здатність забезпечити інвестору бажаний рівень доходу з мінімально можливими ризиками. Вона залежить від таких факторів, як фінансовий стан підприємства, макроекономічне середовище, законодавчі умови та рівень розвитку ринку.

Методи оцінки інвестиційної привабливості:

1. Фінансовий аналіз:

- Розрахунок фінансових коефіцієнтів (рентабельності, ліквідності, оборотності).

Аналіз структури капіталу та прибутковості.

2. Оцінка ризиків:

- Аналіз ринкових ризиків (валютні, кредитні, інфляційні).

- Оцінка внутрішніх ризиків (операційних, фінансових, управлінських).

3. SWOT-аналіз – оцінка сильних і слабких сторін підприємства, а також можливостей і загроз із боку зовнішнього середовища.

4. PEST-аналіз – вивчення впливу політичних, економічних, соціальних та технологічних факторів на інвестиційний об'єкт.

Методи прогнозування інвестиційної привабливості :

1. Екстраполяція трендів – прогнозування на основі історичних даних про розвиток підприємства або ринку.

2. Економіко-математичне моделювання – застосування моделей для прогнозування показників доходності та ризиків.

3. Сценарний аналіз – оцінка різних сценаріїв розвитку подій із визначенням найкращих і найгірших можливих результатів.

4. Метод експертних оцінок – прогнозування на основі думок експертів, які мають досвід роботи у сфері інвестування.

Диверсифікація портфеля – це стратегія управління ризиками, яка забезпечує розподіл інвестицій між безкоштовними активами для зниження загального ризику портфеля. Диверсифікація дозволяє мінімізувати вплив негативної динаміки окремих активів на загальний результат інвестування.

Мета диверсифікації – досягнення оптимального співвідношення між очікуваною доходністю та ризиком портфеля. Вона дозволяє:

- зменшити специфічний (несистематичний) ризик;
- зберегти або підвищити доходність портфеля;
- підвищити стабільність доходів інвестора.

Оцінка та прогнозування інвестиційної привабливості є ключовим етапом прийняття рішень щодо доцільності вкладення коштів. Застосування сучасних методів оцінки та прогнозування дає змогу інвесторам мінімізувати ризики та підвищити ймовірність отримання прибутку.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Що є основною функцією інвестиційного ринку?

- А. Виробництво товарів.
- Б. Перерозподіл фінансових ресурсів між інвесторами та підприємствами.
- В. Контроль державного бюджету.
- Г. Зниження податкових ставок.

Тест 2. Який із наведених ринків є складовою інвестиційного ринку?

- А. Ринок нерухомості.
- Б. Ринок споживчих товарів.
- В. Ринок послуг.
- Г. Ринок праці.

Тест 3. Що таке фондовий ринок?

А. Сегмент інвестиційного ринку, де здійснюється купівля-продаж цінних паперів.

- Б. Ринок товарів повсякденного вжитку.
- В. Сегмент, де торгують тільки облігаціями.
- Г. Ринок нерухомості.

Тест 4. Хто є учасниками інвестиційного ринку?

- А. Інвестори, емітенти, посередники.
- Б. Споживачі, виробники, продавці.
- В. Банки, податкові служби, уряд.
- Г. Виробники, підприємці, фермери.

Тест 5. Що таке ліквідність інвестиційного активу?

- А. Його здатність приносити високий дохід.
- Б. Здатність швидко перетворюватися в грошові кошти без втрати вартості.
- В. Його мінімальний рівень ризику.
- Г. Довгостроковий термін використання.

Тест 6. Що є основою для ціноутворення на інвестиційному ринку?

- А. Попит і пропозиція.
- Б. Рівень інфляції.

В. Політична стабільність.

Г. Рівень безробіття.

Тест 7. Який із перелічених інструментів належить до інвестиційного ринку?

А. Депозити в банку.

Б. Акції та облігації.

В). Грошові перекази.

Г. Споживчі кредити.

Тест 8. Що таке ринок капіталів?

А. Сегмент інвестиційного ринку, де обертаються довгострокові фінансові інструменти.

Б. Ринок короткострокових кредитів.

В. Ринок споживчих товарів.

Г. Ринок нерухомості.

Тест 9. Який ризик є системним для інвестиційного ринку?

А. Ризик, що залежить від політики конкретної компанії.

Б. Ризик, пов'язаний із загальними змінами економічної ситуації.

В. Ризик, викликаний неплатоспроможністю позичальника.

Г. Ризик, пов'язаний із неправильним вибором стратегії інвестування.

Тест 10. Що означає термін "емітент"?

А. Організація, яка випускає цінні папери для залучення капіталу.

Б. Інвестор, який купує цінні папери.

В. Біржовий брокер.

Г. Державна податкова служба.

Тест 11. Що таке інвестиційний портфель?

А. Сукупність фінансових активів, що належать інвестору.

Б. Депозити в одному банку.

В. Резервний фонд компанії.

Г. Баланс доходів і витрат.

Тест 12. Який із перелічених ринків характеризується найбільшою ризиковістю?

- А. Ринок нерухомості.
- Б. Ринок венчурного капіталу.
- В. Фондовий ринок.
- Г. Ринок облігацій.

Тест 13. Що таке інвестиційна привабливість?

- А. Здатність активу генерувати високий дохід.
- Б. Рівень привабливості об'єкта для потенційних інвесторів.
- В. Можливість активу швидко перетворюватися в гроші.
- Г. Здатність активу уникати податкових зобов'язань.

Тест 14. Що таке первинний ринок цінних паперів?

А. Ринок, де продаються та купуються акції й облігації після їх первинного розміщення.

- Б. Ринок, на якому здійснюється перший продаж нових цінних паперів.
- В. Ринок облігацій державного боргу.
- Г. Ринок корпоративних облігацій.

Тест 15. Що означає "спекуляція" на інвестиційному ринку?

А. Купівля активів для довгострокового володіння.

Б. Купівля та продаж активів для отримання прибутку на короткострокових коливаннях цін.

- В. Інвестиції в нерухомість.
- Г. Ризик, пов'язаний із валютними коливаннями.

Приклади розв'язання задач

Задача № 1. Оцінка доходності акцій

Інвестор придбав акцію компанії за 500 грн. Через рік він продав її за 550 грн. Протягом року ця компанія виплатила дивіденди в розмірі 20 грн на одну акцію. Необхідно розрахувати загальну дохідність інвестицій в акцію.

Розв'язок

1. Загальна дохідність акції складається з двох компонентів:

- Капітальний приріст (дохідність від зростання ціни акцій)
- Дивідендна доходність (дохідність від виплачених дивідендів)

Формула загальної дохідності виглядає так:

$$P = \frac{P_1 - P_0 + D}{P_0} \cdot 100\%$$

де:

- $P_0 = 500$ грн — початкова ціна дії
- $P_1 = 550$ грн — ціна продажу акції
- $D = 20$ грн — дивіденди, виплачені за рік

2. Підставимо значення у формулу:

$$P = \frac{550 - 500 + 20}{500} \cdot 100\% = \frac{70}{500} \cdot 100\% = 14\%$$

Результат:

Загальна дохідність інвестицій в акцію становить 14 % .

Задача № 2. Оцінка чистої теперішньої вартості (NPV)

Підприємство планує реалізувати інвестиційний проєкт із початковими інвестиціями в розмірі 100 000 грн. Очікується, що проєкт генеруватиме грошові потоки протягом 4 років у таких розмірах:

- 1 рік: 30 000 грн
- 2 рік: 40 000 грн
- 3 рік: 35 000 грн
- 4 рік: 25 000 грн

Необхідна ставка дисконтування складає 12 %. Потрібно розрахувати чисту теперішню вартість (NPV) проєкту та зробити висновок, чи доцільно інвестувати в нього.

Розв'язок

1. Формула для розрахунку NPV:

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} - J_0$$

де:

CF_t – грошовий потік у році t

r – ставка дисконтування

y_0 – початкові інвестиції

n – кількість років

2. Розрахунок дисконтованих грошових потоків:

$$\text{На 1-й рік: } \frac{30000}{(1+0,12)} = 26785,71 \text{ грн}$$

$$\text{На 2-й рік: } \frac{40000}{(1+0,12)^2} = 31887,75 \text{ грн}$$

$$\text{На 3-й рік: } \frac{35000}{(1+0,12)^3} = 24915,85 \text{ грн}$$

$$\text{На 4-й рік: } \frac{25000}{(1+0,12)^4} = 15886,42 \text{ грн}$$

3. Розрахунок загальної теперішньої вартості грошових потоків:

$$PV = 26785,71 + 31887,75 + 24915,85 + 15886,42 \approx 99475,73 \text{ грн}$$

4. Розрахунок NPV:

$$NPV = 99475,73 - 100000 = -524,27 \text{ грн}$$

Висновок:

Оскільки $NPV < 0$, інвестиція є недоцільною, оскільки проєкт не забезпечує необхідної прибутковості при заданій ставці дисконтування.

Задача № 3. Розрахунок премії за ризик

Очікувана дохідність акцій компанії становить 15%, а безризикова ставка – 5 %. Визначте премію за ризик.

Розв'язок:

$$\text{Премія за ризик} = \text{Очікувана дохідність} - \text{Безризикова ставка}$$

$$\text{Премія за ризик} = 15\% - 5\% = 10\%$$

Задача № 4. Розрахунок індексу прибутковості (PI)

Інвестор розглядає проєкт із початковими витратами 300 000 грн. Очікувані грошові потоки становлять:

Рік 1: 100 000 грн

Рік 2: 120 000 грн

Рік 3: 150 000 грн

Ставка дисконту – 12 %.

Розрахуйте індекс прибутковості.

Розв'язок:

Формула PI:

Інвестор розглядає проєкт із початковими витратами 300 000 грн.

Очікувані грошові потоки становлять:

Рік 1: 100 000 грн

Рік 2: 120 000 грн

Рік 3: 150 000 грн

Ставка дисконту – 12 %. Розрахуйте індекс прибутковості.

Розв'язок:

Формула PI:

$$PI = \frac{\sum \frac{CF_t}{(1+r)^t}}{C_0}$$

$$PI = \frac{\frac{100\,000}{(1+0,12)^1} + \frac{120\,000}{(1+0,12)^2} + \frac{150\,000}{(1+0,12)^3}}{300\,000}$$

$$PI = \frac{89\,286 + 95\,736 + 106\,925}{300\,000} = \frac{291\,947}{300\,000} = 0,97$$

Проєкт не рекомендується ($PI < 1$).

Задачі для аудиторної і домашньої роботи

Задача № 5. Розрахунок чистої теперішньої вартості (NPV)

Підприємство розглядає можливість інвестування в об'єкт, що потребує початкових вкладень розміром 300 000 грн. Очікувані грошові потоки від реалізації проєкту протягом наступних 5 років такі:

- 1 рік — 80 000 грн
- 2 рік — 90 000 грн
- 3 рік — 100 000 грн
- 4 рік — 110 000 грн
- 5 рік — 120 000 грн

Ставка дисконтування становить 10 %. Потрібно розрахувати чисту теперішню вартість проєкту та програмного забезпечення, чи доцільно його реалізовувати.

Задача № 6. Оцінка диверсифікації портфеля

Інвестор вкладає кошти у дві активи:

А – очікувана дохідність 12 % , стандартне відхилення 10 % , частка активу в портфелі 60 % ;

Актив В – очікувана дохідність 8% , стандартне відхилення 6 % , частка в портфелі 40 %

Коефіцієнти кореляції між активами $\rho_{AB}=0,3$.

Потрібно розрахувати очікувану дохідність та ризик портфеля.

Питання для самоконтролю

1. Що таке інвестиційний ринок, і які основні його функції?
2. Які суб'єкти та об'єкти є учасниками інвестиційного ринку?
3. Які основні види інвестицій поділяються за термінами, формами власності та рівнем ризику?
4. Що таке первинний і вторинний ринки цінних паперів, і яка їхня роль в інвестиційному ринку?
5. Як формується попит і пропозиція на інвестиційному ринку?
6. Які фактори впливають на розвиток інвестиційного ринку в Україні?
7. Що таке ризик на інвестиційному ринку, і які його основні види?
8. Які інструменти інвестування використовуються на інвестиційному ринку?
9. Що таке диверсифікація інвестицій, і чому вона важлива?
10. Як регулюється діяльність інвестиційного ринку, і які органи відповідальні за це регулювання?

Рекомендована література :

[1, с. 279–335; 9; 13, с. 52–65; 16, с. 71–81; 18]

Практичне заняття 4

ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Мета заняття: розглянути основи, принципи, методи та етапи розробки інвестиційної стратегії підприємства; визначити стратегічні напрями та форми інвестиційної діяльності; оцінити ефективність розробленої інвестиційної стратегії за ключовими показниками; проаналізувати результативність інвестицій у людський капітал і їх вплив на загальні результати підприємства.

План практичного заняття

1. Основи інвестиційної стратегії підприємства та принципи її формування.
2. Етапи розробки інвестиційної стратегії підприємства.
3. Обґрунтування стратегічних цілей, напрямів і форм інвестиційної діяльності.
4. Оцінка ефективності реалізованої інвестиційної стратегії.

Основні питання, які необхідно розглянути

Поняття інвестиційної стратегії підприємства. Зв'язок інвестиційної стратегії із загальною стратегією економічного розвитку підприємства. Основні етапи процесу формування інвестиційної стратегії підприємства – визначення горизонту стратегічного управління інвестиційною діяльністю, формування її стратегічних цілей, обґрунтування стратегічних напрямів інвестиційної діяльності, стратегії формування інвестиційних ресурсів; структурування реалізації стратегії за періодами та іншими кількісними параметрами. Оцінка інвестиційної стратегії підприємства. Методичні засади розробки політики формування інвестиційних ресурсів підприємства. Особливості розрахунку потреби в інвестиційних ресурсах підприємства для здійснення реальних та

фінансових інвестицій. Сучасні методи фінансування окремих інвестиційних проєктів і програм – повне самофінансування (за рахунок внутрішніх джерел формування інвестиційних ресурсів), акціонування, кредитне фінансування, фінансовий лізинг і селенг, змішане фінансування.

Теоретичні відомості

Інвестиційна стратегія підприємства – це сукупність рішень, що визначають напрямки та обсяги інвестиційних вкладень з метою максимізації прибутку при оптимальному рівні ризику. Вона є важливою складовою загальної стратегії розвитку підприємства і передбачає ефективне використання фінансових ресурсів для досягнення довгострокових цілей.

Етапи формування інвестиційної стратегії:

1. Аналіз поточного стану підприємства – оцінка фінансових та матеріальних ресурсів, конкурентоспроможності, ринкових умов.
2. Визначення цілей інвестування – встановлення стратегічних цілей (наприклад, розширення виробництва, модернізація, вихід на нові ринки).
3. Вибір інвестиційних проєктів – оцінка потенційних проєктів за критеріями доходності, ризику та стратегічної відповідності.
4. Розробка механізмів фінансування – визначення джерел фінансування (власні кошти, кредити, випуск акцій).
5. Оцінка та моніторинг стратегії – регулярний моніторинг досягнення цілей та коригування стратегії за потреби.

Ключові фактори при формуванні стратегії:

- Фінансовий стан підприємства – наявність ресурсів для здійснення інвестицій.
- Економічна ситуація – стан економіки, інфляція, валютний курс.
- Ризики – аналіз ризиків, зокрема ринкових, фінансових та операційних.
- Конкуренція – вплив конкурентного середовища на вибір стратегій.

Оцінка інвестиційної стратегії

Для оцінки ефективності інвестиційної стратегії використовуються такі методи:

- NPV (чиста теперішня вартість) – дозволяє оцінити дохідність інвестицій.
- IRR (внутрішня норма доходності) – визначає рівень доходу, при якому проєкт є беззбитковим.
- Ризик та дохідність – оцінка співвідношення між потенційним прибутком і ризиками.
- Період окупності – час, за який інвестиції повертаються через отримані грошові потоки.

Важливість інвестиційної стратегії

Інвестиційна стратегія допомагає підприємству визначити пріоритети, ефективно розподіляти ресурси та приймати обґрунтовані рішення щодо інвестування в майбутнє, забезпечуючи його стабільне і сталий розвиток.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Який із етапів є першим у процесі формування інвестиційної стратегії підприємства?

- А. Вибір джерел фінансування.
- В. Оцінка фінансового стану підприємства.
- С. Визначення стратегічних цілей.

Тест 2. Основною метою інвестиційної стратегії є:

- А. Мінімізація витрат підприємства.
- В. Досягнення довгострокового зростання доходів при оптимальному рівні ризику.
- С. Підвищення ринкової вартості акцій.

Тест 3. Який із методів використовується для оцінки дохідності інвестиційних проєктів?

- А. SWOT-аналіз.
- В. NPV (чиста теперішня вартість).

С. PEST-аналіз.

Тест 4. Що є джерелом зовнішнього фінансування інвестицій?

- А. Амортизаційні відрахування.
- В. Власні прибутки підприємства.
- С. Кредити банків.

Тест 5. Що показує внутрішня норма доходності (IRR)?

- А. Рівень ризику проєкту.
- В. Ставку дисконту, при якій чиста теперішня вартість дорівнює нулю.
- С. Тривалість окупності інвестицій.

Тест 6. Вибір інвестиційних проєктів здійснюється на етапі:

- А. Оцінки ринкових умов.
- В. Розробки механізмів фінансування.
- С. Формування інвестиційної стратегії.

Тест 7. До внутрішніх факторів, що впливають на інвестиційну стратегію, належить:

- А. Рівень інфляції.
- В. Фінансовий стан підприємства.
- С. Конкуренція на ринку.

Тест 8. Основний ризик, який можна знизити завдяки диверсифікації портфеля:

- А. Систематичний ризик.
- В. Несистематичний ризик.
- С. Ринковий ризик.

Тест 9. Яка стратегія передбачає розширення присутності підприємства на наявних ринках?

- А. Стратегія диверсифікації.
- В. Стратегія концентрації.
- С. Стратегія вертикальної інтеграції.

Тест 10. Який з показників характеризує період, необхідний для повернення початкових інвестицій?

- А. NPV.

В. IRR.

С. Період окупності (Payback Period).

Тест 11. Основною метою диверсифікації є:

А. Збільшення прибутку за рахунок інвестування в один проєкт.

В. Зниження сукупного ризику портфеля.

С. Підвищення дохідності кожного активу.

Тест 12. Стратегія виходу на нові ринки відноситься до:

А. Консервативних стратегій.

В. Стратегій зростання.

С. Стратегій скорочення.

Тест 13. Що відображає ставка дисконтування в інвестиційних розрахунках?

А. Вартість власного капіталу підприємства.

В. Мінімально прийнятний рівень доходності для інвестора.

С. Очікуваний приріст капіталу.

Тест 14. Якщо $NPV > 0$, то:

А. Інвестиція є неприйнятною.

В. Інвестиція забезпечить дохідність нижчу за очікувану.

С. Інвестиція є вигідною і може бути прийнята.

Тест 15. Який з методів прогнозування використовується для оцінки інвестиційної привабливості?

А. Метод аналогій.

В. Метод експертних оцінок.

С. Обидва методи.

Приклади розв'язання задач

Задача № 1: Оцінка ефективності інвестиційного проєкту
Підприємство інвестує 500 000 грн у новий проєкт. Очікується, що щорічний грошовий потік (прибуток) від проєкту складе 150 000 грн протягом 5 років. Коефіцієнти дисконту становлять 10%. Необхідно розрахувати чисту приведену вартість (NPV) проєкту.

Розв'язок:

Чиста приведена вартість (NPV) розраховується за формулою:

$$NPV = \sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1+r)^k} - \sum_{k=1}^n \frac{I_k}{(1+r)^k}$$

n – період реалізації (експлуатації) інвестиційного проєкту / програми (амортизаційний період найбільш тривалого заходу інвестиційної програми) у роках;

CF_k – потік коштів (доходів) (річний економічний ефект) від впровадження інвестиційного заходу у k -му році, грн.;

r – ставка дисконтування;

I_k – інвестиційні витрати у k -му році, грн.;

k – порядковий номер року де $k = 1, 2, 3 \dots n$.

$$NPV = 56852329 - 5000000 = 6852329 \text{ грн}$$

Висновок: Якщо $NPV > 0$, проєкт є прибутковим.

Задача № 2: Оцінка часу окупності інвестицій

Підприємство інвестує 400 000 грн в нове обладнання. Очікується, що щорічний грошовий потік становить 100 000 грн. Можливе застосування часу окупності інвестицій.

Розв'язок:

Час окупності (Payback Period) розраховується за формулою:

$$\text{Період окупності} = \frac{\text{Початкові інвестиції}}{\text{Щорічний грошовий потік}}$$

Підставляємо дані:

$$\text{Період окупності} = \frac{400000}{100000} = 4 \text{ роки.}$$

Висновок: Час окупності інвестицій становить 4 роки.

Задача № 3: Розрахунок внутрішньої норми доходності (IRR)

Підприємство інвестує 1 000 000 грн у проєкт, який приносить грошові потоки 300 000 грн щорічно протягом 5 років. Можливо знайти внутрішню норму доходності (IRR).

Розв'язок:

Внутрішня норма дохідності (IRR) — це ставка дисконту, при якій NPV проєкт дорівнює нулю.

$$\sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1 + IRR)^k} - \sum_{k=1}^n \frac{I_k}{(1 + IRR)^k} = 0$$

Визначити IRR можна за допомогою чисельних методів або фінансового калькулятора. У цьому випадку $IRR \approx 15,2 \%$.

Висновок: Внутрішня норма дохідності проєкту становить 15,2 %.

Задача № 4: Диверсифікація інвестицій

Підприємство має два варіанти інвестицій:

Проект А: очікуваний дохід 10 %, ризик 20 %.

Проект Б: очікуваний дохід 12 %, ризик 15 %.

Якщо підприємство вирішить інвестувати рівну суму в обидва проєкти, визначте очікуваний дохід від диверсифікованого портфеля.

Розв'язок:

Очікуваний дохід від диверсифікованого портфеля (WACC) можна розрахувати як середнє значення доходів від обох проєктів:

$$WACC = \frac{1}{2} \times 10\% + \frac{1}{2} \times 12\% = 11\%$$

Висновок: Очікуваний дохід від диверсифікованого портфеля становить 11%.

Задачі для аудиторної і домашньої роботи

Задача № 4. Фінансовий менеджер пропонує Вам інвестувати в підприємство 85 тис. грн., обіцяючи повернути 88 тис. грн. через 2 роки. У Вас є також інші альтернативи. За яких умов запропонований варіант інвестування найпривабливішим?

Задача № 5. Сьогодні на Вашому рахунку є 120 тис. грн., на які банк нараховує 16 % річних раз на рік за умовами складного нарахування. Яку суму можна знімати щорічно з рахунку, щоб їх вистачило на 15 років за інших рівних умов.

Задача № 6. Скільки років потрібно вкладати по 100 грн. на рахунок у банку, щоб стати мільйонером? Річна ставка відсотків зі складним

нарахуванням становить 17 %. Тобто потрібно знайти кількість періодів, за які вноситься однакова за розміром сума.

Питання для самоконтролю

1. Що таке інвестиційна стратегія підприємства, і яка її мета?
2. Які етапи формування інвестиційної стратегії можна виділити?
3. Які фактори внутрішнього та зовнішнього середовища впливають на вибір інвестиційної стратегії підприємства?
4. Які методи використовуються для аналізу та оцінки інвестиційного середовища?
5. Як визначити основні цілі та завдання інвестиційної стратегії підприємства?
6. Що таке портфельний підхід до інвестицій, і як він застосовується у формуванні стратегії?
7. Які ключові показники використовуються для оцінки ефективності інвестиційної стратегії?
8. Як здійснюється аналіз ризиків при формуванні інвестиційної стратегії?
9. Які підходи до планування інвестицій існують, і як їх обирати відповідно до стратегічних цілей?
10. Як оцінити результати реалізації інвестиційної стратегії підприємства та внести коригування за потреби?

Рекомендована література: [1, с. 402–498; 8, с. 56–84; 13, с. 65–82; 16, с. 61–81; 28, с. 257–292]

Практичне заняття 5

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РЕАЛЬНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

Мета заняття: розглянути специфіку управління реальними інвестиціями підприємства; з'ясувати особливості та стратегії ефективного управління інвестиціями в реальному секторі економіки.

План практичного заняття

1. Оцінка та класифікація реальних інвестицій: сутність та різновиди.
2. Особливості управління реальними інвестиціями підприємства: етапи та принципи.
3. Бізнес-план реального інвестиційного проєкту, методичні засади його розробки.

Основні питання, які необхідно розглянути

Роль реального інвестування в розвитку підприємств. Характеристика основних форм реальних інвестицій підприємства – придбання цілісних майнових комплексів, нове будівництво, реконструкція, модернізація, придбання окремих видів матеріальних та нематеріальних активів тощо. Методичні засади управління реальними інвестиціями підприємства. Основні етапи процесу управління реальними інвестиціями на підприємстві. Бізнес-план реального інвестиційного проєкту, методичні засади його розробки.

Теоретичні відомості

Реальні інвестиції – це капіталовкладення у фізичні активи, такі як будівлі, обладнання, машини, земельні ділянки чи інші матеріальні ресурси, які використовуються для розвитку чи модернізації підприємства.

Інвестиційний проєкт – це комплекс заходів, спрямованих на досягнення конкретної економічної або соціальної мети за допомогою реалізації інвестицій, які передбачають витрати ресурсів та отримання очікуваних результатів.

Інвестиційна стратегія – це довгостроковий план дій підприємства, спрямований на досягнення певних інвестиційних цілей шляхом визначення пріоритетів у виборі напрямів, обсягів та джерел фінансування інвестицій.

Капітальний бюджет – це фінансовий документ, що відображає заплановані витрати підприємства на довгострокові інвестиційні проєкти, такі як придбання основних засобів чи модернізація виробничих потужностей.

Чиста приведена вартість (NPV) – це фінансовий показник, який визначає різницю між приведеною вартістю очікуваних грошових потоків від інвестиційного проєкту та сумою початкових інвестицій.

Внутрішня норма рентабельності (IRR) – це показник ефективності інвестиційного проєкту, який визначає таку ставку дисконту, при якій чиста приведена вартість проєкту дорівнює нулю.

Період окупності (Payback Period) – це часовий інтервал, протягом якого інвестиції у проєкт повністю повертаються за рахунок отриманих від нього доходів.

Інвестиційний ризик – це ймовірність виникнення негативних наслідків для підприємства внаслідок реалізації інвестиційного проєкту, зокрема втрати капіталу, зниження доходності або затримок у виконанні проєкту.

Джерела фінансування інвестицій – різноманітні способи забезпечення коштами для реалізації інвестиційних проєктів, які можуть включати власні ресурси підприємства, банківські кредити, випуск облігацій чи залучення інвесторів.

Моніторинг інвестиційного проєкту – процес постійного контролю за ходом реалізації інвестиційного проєкту, який включає аналіз досягнення запланованих цілей, контроль витрат та ефективності використання ресурсів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Що таке реальні інвестиції підприємства?

- А. Капіталовкладання у фінансовій діяльності.
- Б. Капіталовкладення у фізичні активи, наприклад, будівництво, обладнання.

В. Інвестиції у цінні папери.

Г. Інвестиції в нематеріальні активи.

Тест 2. Основною метою управління реальними інвестиціями є:

- А. Максимізація обсягів залучених кредитів.
- Б. Забезпечення ефективного використання капіталу підприємства.
- В. Мінімізація витрат на виробництво.
- Г. Збільшення кількості працівників.

Тест 3. Який із етапів є першим у процесі управління реальними інвестиціями?

- А. Оцінка ризиків.
- Б. Формування інвестиційної стратегії.
- В. Аналіз рентабельності проєкту.
- Г. Фінансування проєкту.

Тест 4. Який метод використовують для оцінки економічної доцільності реальних інвестицій?

- А. Метод амортизації.
- Б. Метод чистої приведеної вартості (NPV).
- В. Метод бухгалтерського обліку.
- Г. Метод усереднення.

Тест 5. Що є важливим фактором у виборі джерела фінансування реальних інвестицій?

- А. Географічне розташування підприємства.
- Б. Вартість капіталу.
- В. Кількість акціонерів.
- Г. Рівень автоматизації виробництва.

Тест 6. Який із зазначених показників не використовується для аналізу ефективності інвестицій?

- А. Період окупності (Payback Period).
- Б. Рентабельність інвестицій (ROI).
- В. Обсяг продажу.
- Г. Внутрішня норма рентабельності (IRR).

Тест 7. Який документ є основою для реалізації інвестиційного проєкту?

- А. Бухгалтерський баланс підприємства.
- Б. Бізнес-план.
- В. Річний фінансовий звіт.
- Г. Аудиторський звіт.

Тест 8. Що означає термін "капітальний бюджет"?

- А. Короткостроковий план витрат підприємства.
- Б. План фінансування довгострокових інвестиційних проєктів.
- В. Розподіл доходів між акціонерами.
- Г. Визначення кредитної політики підприємства.

Тест 9. До ризиків, пов'язаних з управлінням реальними інвестиціями, належать:

- А. Валютні ризики.
- Б. Зниження обсягів ринку праці.
- В. Соціальна політика підприємства.
- Г. Зміна податкового законодавства.

Тест 10. Який показник оцінки конкурентоспроможності, чи проєкт є економічно вигідним у довгостроковій перспективі?

- А. Обсяг продажу.
- Б. Чиста приведена вартість (NPV).
- В. Загальний рівень витрат.
- Г. Рентабельність активів.

Тест 11. Що є головним джерелом фінансування реальних інвестицій?

- А. Власний капітал підприємства.
- Б. Короткострокові позики.

В. Субсидії від держави.

Г. Дохід від продажу продукції.

Тест 12. Що означає диверсифікація інвестицій?

А. Зосередження капіталу на одному проєкті.

Б. Розподіл інвестицій між ефективними проєктами для зниження ризиків.

В. Інвестування повністю в інноваційні проєкти.

Г. Участь у міжнародних інвестиційних програмах.

Тест 13. Який із факторів найбільше впливає на окупність інвестиційного проєкту?

А. Рівень автоматизації підприємства.

Б. Структура капіталу.

В. Рівень доходів від інвестицій.

Г. Кількість працівників.

Тест 14. Що включає моніторинг реалізації інвестиційного проєкту?

А. Аналіз фінансової звітності за минулий рік.

Б. Оцінку досягнення поставлених цілей проєкту.

В. Проведення кадрових змін.

Г. Визначення нових джерел фінансування.

Тест 15. Що є результатом успішного управління реальними інвестиціями?

А. Збільшення кредитного портфеля підприємства.

Б. Розширення ринків збуту та підвищення конкурентоспроможності.

В. Підвищення рівня автоматизації виробництва.

Г. Скорочення ваших робочих місць.

Приклади розв'язання задач

Задача № 1. Визначення внутрішньої ставки прибутковості

Новий проєкт має первинні інвестиції 10000 грн., які дадуть грошові надходження після оподаткування 7000 грн. в 1-ий рік, 5000 грн. — у 2-й рік. Визначте внутрішню ставку прибутковості.

Розв'язок

Внутрішня ставка прибутковості (ВСП) інвестиційного проєкту (internal rate of return – IRR) – це ставка, що досягається в разі, коли теперішня вартість майбутніх грошових потоків від інвестицій після оподаткування дорівнює теперішній вартості власне інвестицій. Рівняння ВСП:

$$\sum_{t=0}^n \frac{S_t}{(1+r)^t} - \sum_{t=0}^n \frac{A_t}{(1+r)^t} = 0$$

де IRR = r – внутрішня ставка прибутковості. При k = r ЧТВ = 0.

Отже:

$$(7000/(1+r)) + (5000/(1+r)^2) = 10000$$

Якщо позначити $(1+r) = X$, то

$$10X^2 - 7X - 5 = 0.$$

Це квадратне рівняння має єдиний позитивний корінь – 1,14.

Звідси r = 0,14

Таким чином, ВСП проєкту дорівнює 14 %.

Задача № 2. *Визначення періоду окупності проєкту*

Корпорація планує асигнувати кошти на придбання нового обладнання. Проєктовані грошові прибутки і первісні інвестиції показані в таблиці. Визначити період окупності проєкту.

Період	Очікуваний грошовий потік
0	-10000
1	-4000
2-6	2000
7-15	5000
16	2000

Розв'язок

Період окупності інвестицій визначається як період, необхідний для повернення первісних інвестицій шляхом нагромадження чистих реальних грошових потоків, отриманих за проєктом. Оскільки грошові потоки мінливі упродовж терміну реалізації проєкту, період окупності може бути знайдений так:

Період	Очікуваний грошовий потік	Чистий грошовий потік
0	-10000	-10000
1	-14000	-14000

2	2000	-12000
3	2000	-10000
4	2000	-8000
5	2000	-6000
6	2000	-4000
7	5000	1000

Первісні інвестиції відновлюються протягом сьомого року. Позаяк 4000 залишаються зайвими на початку сьомого року, а 5000 очікується отримати упродовж сьомого, то первісні інвестиції будуть покриті за термін: $(4000/5000) \times 12 = 10$ міс. сьомого року. Отже, період окупності проєкту дорівнюватиме 6 рокам 10 місяцям.

Задачі для аудиторної та домашньої роботи

Задача № 3. Підприємство планує інвестувати кошти в нове обладнання. Початкові витрати проєкту 10000 грн., а щорічні грошові потоки від інвестування упродовж 6 років існування проєкту – 2500 грн. Визначити період окупності проєкту.

Задача № 4. Підприємство збирається почати виробництво нового обладнання. Вартість капіталу підприємства – 9 %. Очікувані грошові потоки проєкту:

Час	Грошовий потік, грн.
0	-28000
1	-12000
2	2000
3	7000
4	12000

Визначити період окупності грошових потоків проєкту.

Задача № 5. Проєкт з життєвим циклом 4 роки має первинні інвестиції 20000 грн. і такі річні грошові надходження (грн.): 1 рік – 1000, 2 рік – 3000, 3 рік – 4000, 4 рік – 3000. Визначити середню ставку прибутковості інвестицій цього проєкту.

Питання для самоконтролю

1. Що таке реальне та інноваційне інвестування, і які його основні характеристики?
2. Які джерела фінансування найчастіше використовуються для інноваційних проєктів?
3. Які ризики супроводжують інноваційні інвестиції?
4. Як їх можна мінімізувати?
5. Які методи оцінки ефективності інноваційних інвестицій застосовуються на практиці?
6. Як інноваційне інвестування впливає на конкурентоспроможність підприємства та економіку загалом?
7. Яка ключова особливість інноваційного інвестування відрізняє його від традиційного?

Рекомендована література: [4, с. 127–155; 8, с. 85–104; 16, с. 61–81; 19; 24; 28, с. 257–292]

Практичне заняття 6

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ТА ІННОВАЦІЙНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

Мета заняття: розглянути специфіку управління фінансовими та інноваційними інвестиціями підприємства; з'ясувати ключові особливості та стратегії ефективного управління фінансовими та інноваційними інвестиціями в реальний сектор економіки.

План практичного заняття

1. Оцінка та класифікація фінансових інвестицій: сутність та різновиди.
2. Особливості управління фінансовими інвестиціями підприємства: етапи та принципи.
3. Інноваційні інвестиції: визначення, роль і значення для розвитку підприємства.
4. Особливості фінансування інноваційних інвестицій: джерела та методи.
5. Аналіз ризиків при управлінні фінансовими та інноваційними інвестиціями.

Основні питання, які необхідно розглянути

Поняття фінансових та інноваційних інвестицій підприємства та характеристика їх основних форм. Управління інноваційними інвестиціями підприємства як інструмент реалізації інноваційної стратегії. Характеристика основних форм фінансових інвестицій підприємства. Принципи й методи оцінки інвестиційної привабливості фінансових інструментів. Фактори, що впливають на вибір інноваційних інвестицій підприємства. Особливості фінансування інноваційних інвестицій: джерела та методи. Критерії оцінки

ефективності інноваційних інвестицій. Аналіз ризиків, пов'язаних із фінансовими інвестиціями підприємства. Взаємозв'язок фінансових та інноваційних інвестицій: синергія та ризики. Міжнародний досвід управління інноваційними інвестиціями. Роль державної політики у стимулюванні інноваційних інвестицій. Сучасні тренди у фінансових та інноваційних інвестиціях: цифровізація та технології. Проблеми та перспективи управління фінансовими інвестиціями в умовах економічної нестабільності.

Теоретичні відомості

Реальні фінансові інвестиції — це вкладення капіталу в активи, що приносять фізичні або матеріальні вигоди, такі як будівництво, обладнання чи розвиток інфраструктури, на відміну від фінансових інструментів (акцій, облігацій).

Інноваційні інвестиції — вкладення капіталу в нові технології, дослідження та розробки, а також впровадження інноваційних продуктів чи послуг, що мають потенціал для значного підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Інвестиційна стратегія — це комплексний план, що визначає напрями, цілі та методи розподілу ресурсів підприємства для досягнення максимального прибутку та зростання через інвестування в різні активи або проєкти.

Інвестиційний ризик — це ймовірність того, що реальні результати інвестицій будуть відрізнятися від очікуваних, зокрема через зміни на ринку, невизначеність щодо розвитку технологій або економічну ситуацію.

Оцінка інвестиційної привабливості — процес аналізу потенціалу інвестиційного проєкту з точки зору його прибутковості, ризиків та можливості досягнення фінансових цілей, що дає змогу визначити, чи варто вкладати ресурси в цей проєкт.

Сутність інноваційного інвестування

Інноваційне інвестування — це вкладення коштів у розробку та впровадження нових технологій, продуктів або процесів. Його мета полягає у створенні конкурентних переваг і довгострокового зростання.

Джерела фінансування

Фінансування інновацій може здійснюватися через венчурний капітал, гранти, державні програми підтримки, краудфандинг або власні кошти підприємства.

Ризики інноваційних інвестицій

Інноваційні проєкти мають високий рівень невизначеності, що пов'язано з технологічними, ринковими та фінансовими ризиками. Мінімізація ризиків можлива через ретельний аналіз і стратегічне планування.

Оцінка ефективності

Для оцінки ефективності інноваційних інвестицій застосовуються методи NPV, IRR, аналіз окупності, а також спеціалізовані індикатори, які враховують інноваційний потенціал проєкту.

Вплив на конкурентоспроможність

Інноваційне інвестування підвищує конкурентоспроможність підприємства, стимулює економічний розвиток і сприяє формуванню нових ринкових сегментів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Що таке інноваційне інвестування?

- А Інвестування у фінансові інструменти.
- Б. Вкладення коштів у розробку та впровадження нових технологій.
- В. Фінансування соціальних проєктів.
- Г. Інвестування у нерухомість.

Тест 2. Який основний результат інноваційного інвестування?

- А. Короткостроковий прибуток.
- Б. Підвищення конкурентоспроможності.
- В. Уникнення ризиків.
- Г. Зменшення витрат.

Тест 3. Яке джерело фінансування є найбільш поширеним для інноваційних проєктів?

- А. Венчурний капітал.
- Б. Кредити на нерухомість.

В. Інвестиції у цінні папери.

Г. Мікрофінансування.

Тест 4. Які проєкти зазвичай фінансуються через інноваційне інвестування?

А. Проєкти з високим рівнем ризику і потенційного прибутку.

Б. Проєкти з низьким рівнем ризику.

В. Соціальні програми.

Г. Інфраструктурні проєкти.

Тест 5. Що таке венчурний капітал?

А. Кошти, залучені для інвестицій у нерухомість.

Б. Інвестиції у стартапи та інноваційні проєкти з високим рівнем ризику.

В. Державні гранти для малого бізнесу.

Г. Позики для стабільних підприємств.

Тест 6. Який ризик є характерним для інноваційного інвестування?

А. Політичний ризик.

Б. Технологічний ризик.

В. Кредитний ризик.

Г. Валютний ризик.

Тест 7. Який метод використовується для оцінки ефективності інноваційного інвестування?

А. Оцінка NPV.

Б. Аналіз SWOT.

В. Технічний аналіз.

Г. Аналіз амортизації.

Тест 8. Який етап є ключовим у реалізації інноваційного проєкту?

А Розробка стратегії виходу з інвестиції.

Б. Впровадження технологій.

В. Аналіз конкурентів.

Г. Формування бізнес-плану.

Тест 9. Що таке "точка беззбитковості" у контексті інноваційних проєктів?

- А. Максимальний рівень доходу.
- Б. Обсяг продажу, за якого прибуток дорівнює нулю.
- В. Мінімальний рівень ризику.
- Г. Час окупності проєкту.

Тест 10. Як можна зменшити ризики інноваційного інвестування?

- А. Вкладати кошти в інфраструктуру.
- Б. Залучати партнерів і диверсифікувати портфель.
- В. Уникати нових технологій.
- Г. Використовувати лише власний капітал/

Тест 11. Який з наведених ризиків є найбільш специфічним для інноваційного інвестування?

- А. Зміни в законодавстві.
- Б. Невдача у впровадженні нових технологій.
- В. Інфляція.
- Г. Конкуренція на ринку.

Тест 12. Яка мета інноваційного інвестування?

- А. Зниження витрат на операційну діяльність.
- Б. Створення нового продукту чи технології.
- В. Зменшення податкового навантаження.
- Г. Утримання стабільності підприємства.

Тест 13. Який із індикаторів визначає рівень окупності інноваційного проєкту?

- А. ROI.
- Б. DCF.
- В. SWOT.
- Г. PEST.

Тест 14. Який показник демонструє чутливість інноваційного проєкту до зміни зовнішніх умов?

- А. NPV.
- Б. Аналіз чутливості.
- В. Час окупності.
- Г. IRR.

Тест 15. Яка ключова особливість інноваційного інвестування від традиційного?

- А. Високий рівень ризиків і потенційної прибутковості.
- Б. Велика кількість джерел фінансування.
- В. Низькі витрати на впровадження.
- Г. Мінімальний рівень невизначеності.

Приклади розв'язання задач

Задача № 1. Знаходження ринкової ціни облігації

Номінальна вартість облігації – 1000 грн. Упродовж 10 років (термін до її погашення) за ними сплачуватимуться щорічно процентні платежі в сумі 100 грн., які можуть бути поміщені в банк під 11 % річних. Знайти ринкову ціну облігації та її ринковий курс.

Розв'язок: принципова модель оцінки реальної ринкової вартості фінансового інструменту має вигляд:

$$B_{fi} = \sum_{t=1}^n \frac{ЗПТ_t}{(1+i)^t}$$

де: ЗПТ_t – очікуваний зворотний грошовий потік за період використання фінансового інструменту;

i – очікувана норма прибутку по фінансовому інструменту, що виражена десятковим дробом (приймається інвестором самостійно з урахуванням рівня ризику);

n – кількість періодів формування зворотних потоків від інвестицій

$$B_{fi0} = \sum_{t=1}^{10} \frac{100}{(1+0,11)^t} + \frac{1000}{(1+0,11)^{10}} = 100(5,8892) + 352,18 = 941,1$$

$$B_{fik} = \frac{941,1}{1000} = 94,11$$

Ринкова ціна облігації – 941,10 грн., ринковий курс – 94,11 грн.

Задача № 2. Розрахунок ціни привілейованої акції корпорації

Якою буде ціна привілейованої акції корпорації з дивідендом 2,25 грн., якщо інвестор вимагає необхідну ставку прибутковості 8%?

Розв'язок

$$P_0 = \frac{D_p}{K}$$

$$P_0 = \frac{2,55}{0,08} = 31,88$$

Ціна привілейованої акції дорівнює 31,88 грн.

Задача № 3. Оцінка доцільності купувати акції корпорації

Інвестор може купити акції корпорації за 25 грн., очікуючи дивіденди 2 грн. в перший рік і 4 грн. через два роки. Через два роки він хотів би продати акції за ціною 28 грн. Інвестор припускає необхідну ставку прибутковості – 20 %. Чи треба інвесторові купувати акції корпорації?

Розв'язок

$$P_0 = \frac{D_1}{(1+k)^1} + \frac{D_2}{(1+k)^2} + \frac{P_2}{(1+k)^2}$$

$$P_0 = \frac{2}{(1+0,2)^1} + \frac{4}{(1+0,2)^2} + \frac{28}{(1+0,2)^2} = 23,89$$

Інвестору купувати акції корпорації не слід, тому що їх ціна через два роки буде нижчою, ніж 25 грн., яку йому треба сплатити тепер.

Задача № 4. Вибір інноваційного проєкту

Підприємство має можливість інвестувати в один із двох інноваційних проєктів:

Проект А:

- Початкові інвестиції: 800 000 грн
- Очікуваний грошовий потік: 250 000 грн щорічно протягом 4 років
- Ставка дисконтування: 10 %

Проект В:

- Початкові інвестиції: 1 000 000 грн
- Очікуваний грошовий потік: 350 000 грн щорічно протягом 4 років
- Ставка дисконтування: 10%

Завдання:

1. Розрахуйте NPV для обох проєктів.
2. Який проєкт варто обрати?

Розв'язок:

NPV для Проєкту А:

$$NPV_A = \sum \frac{250000}{(1+0,10)^t} - 800000$$

Дисконтовані потоки:

Рік 1: 227272.73227272.73

Рік 2: 206611.57206611.57

Рік 3: 187828.99187828.99

Рік 4: 170896.72170896.72

Сума: 792610.01792 610.01

$NPV_A = 792610.01 - 800000 = -7389.99$ грн.

NPV для Проєкту В:

$$NPV_B = \sum \frac{350000}{(1+0,10)^t} - 10000$$

Дисконтовані потоки:

Рік 1: 318181.82318181.82

Рік 2: 289256.20289256.20

Рік 3: 262340.44262340.44

Рік 4: 239255.14239255.14

Сума: 1109033.601 109 033.60

$NPV_B = 1109033.60 - 1000000 = 109033.60$ грн.

Проєкт В є кращим, оскільки має позитивний NPV, тоді як NPV Проєкту А негативний.

Задачі для аудиторної та домашньої роботи

Задача № 5. Акціонерне товариство випустило 1000 акцій номіналом 1000 грн. і 500 акцій номіналом 2000 грн. За підсумками роботи за рік на

виплату дивідендів може бути спрямована прибуток у сумі 300 тис. грн. Який розмір дивіденду?

Задача № 6. Скільки акцій випустило акціонерне товариство, якщо номінальна ціна акції 1000 грн., всього в якості дивідендів виплачено 100000 грн., розмір дивідендів – 20 %?

Задача № 7. Сім'я купила 500 акцій по 2 грн. Дивіденди – 40 %. Видано грошима – 10 %, товаром на 300 грн., решту грошей – акціями. Скільки акцій видадуть?

Задача № 8. Сім'я купила 200 акцій по 1 грн. за акцію і 500 акцій по 2 грн. за акцію. Акціонерне товариство випустило акцій на 100 тисяч грн. Частина прибутку акціонерного товариства у розмірі 40000 грн. пішла на виплату дивідендів. Визначити, скільки грошей у якості дивідендів отримає сім'я.

Питання для самоконтролю

1. Що таке інноваційне інвестування, і які його основні характеристики?
2. Які джерела фінансування найчастіше використовуються для інноваційних проєктів?
3. Які ризики супроводжують інноваційні інвестиції?
4. Як їх можна мінімізувати?
5. Які методи оцінки ефективності інноваційних інвестицій застосовуються на практиці?
6. Як інноваційне інвестування впливає на конкурентоспроможність підприємства та економіку загалом?
7. Яка особливість інноваційного інвестування відрізняє його від традиційного?

Рекомендована література: [4, с.137–156; 6; 7, с.155–176; 13, с. 88–102; 14, с. 67–78; 23, с. 112–136]

Практичне заняття 7

ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ ТА ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМИ РЕАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Мета заняття: ознайомити студентів з процесом прийняття інвестиційних рішень, розглянути критерії та методи оцінки інвестиційних проєктів, а також навчити формувати програму реального інвестування для підприємства, враховуючи економічні та фінансові аспекти.

План практичного заняття

1. Прийняття інвестиційних рішень: основні етапи та принципи.
2. Методи оцінки ефективності проєктів реальних інвестицій.
3. Критерії ефективності реальних інвестиційних проєктів: фінансові, економічні та стратегічні аспекти.
4. Формування програми реального інвестування підприємства.
5. Практичні аспекти прийняття інвестиційних рішень:

Основні питання, які необхідно розглянути

Методичні підходи до оцінки й відбору реальних інвестицій. Методи оцінки ефективності проєктів реальних інвестицій. Критерії ефективності реальних інвестиційних проєктів – чистий приведений дохід, індекс дохідності, період окупності, внутрішня норма дохідності тощо порядок їх розрахунку. Взаємозв'язок окремих показників оцінки ефективності реальних, інвестицій. Управління інвестиційними ризиками. Правила прийняття інвестиційних рішень в умовах невизначеності і ризику. Поняття програми реальних інвестицій та принципи її формування. Основні етапи формування програми реальних інвестицій на підприємстві. Методичні підходи до відбору реальних

інвестиційних проєктів, що можуть включатися до програми реальних інвестицій підприємства.

Теоретичні відомості

Формування інвестиційного проєкту

Формування інвестиційного проєкту є початковим етапом інвестиційного процесу, який включає ідею та концепцію майбутнього проєкту, оцінку необхідних ресурсів та визначення мети. Важливою частиною формування є планування, яке дає змогу врахувати фінансові, економічні та соціальні аспекти проєкту, визначити його доцільність і необхідність. Проєкт має включати чітко визначені етапи, бюджет, строк реалізації, а також джерела фінансування.

Оцінка інвестиційного проєкту

Оцінка ефективності інвестиційного проєкту дає змогу зрозуміти, чи буде проєкт прибутковим і чи варто вкладати кошти. Для цього використовуються різноманітні методи:

Чиста приведена вартість (NPV) – розрахунок поточної вартості майбутніх грошових потоків, що дозволяє оцінити економічну доцільність проєкту.

Внутрішня норма дохідності (IRR) – показник, що відображає річну норму прибутку проєкту.

Час окупності (Payback Period) – період, за який інвестиції повертаються через отримані доходи.

Реалізація інвестиційного проєкту

Реалізація інвестиційного проєкту є процесом переведення теоретичних планів у практичні дії. Це включає закупівлю необхідних ресурсів, будівництво чи модернізацію виробництва, найм персоналу, запуск виробничих потужностей і т. д. Важливо на кожному етапі проєкту здійснювати моніторинг його прогресу, контроль витрат та коригування плану при необхідності.

Ризики інвестиційних проєктів

Інвестиційні проєкти супроводжуються різними ризиками, які можуть впливати на досягнення запланованих результатів. Основними ризиками є:

Фінансовий ризик – ризик втрат через неправильну оцінку вартості фінансування.

Операційний ризик – пов'язаний з процесом реалізації проєкту, затримками, зростанням витрат.

Ринковий ризик – зміни в попиті на продукцію чи послуги проєкту.

Завершення та оцінка результатів проєкту

Після реалізації інвестиційного проєкту проводиться фінальна оцінка його ефективності, порівняння фактичних результатів з прогнозованими. Це допомагає виявити можливі недоліки та зробити висновки для майбутніх проєктів. Важливим аспектом є оцінка соціального та економічного впливу, яку має проєкт на навколишнє середовище і громадськість.

Ефективне формування, оцінка та реалізація інвестиційних проєктів вимагають ретельного планування, аналізу ризиків і постійного моніторингу на всіх етапах їх реалізації.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Що є основною метою формування інвестиційного проєкту?

- А. Створення нових робочих місць.
- Б. Оцінка ефективності фінансування.
- В. Розробка концепції та обґрунтування доцільності вкладення коштів.
- Г. Підвищення рівня конкуренції.

Тест 2. Який з методів оцінки ефективності інвестиційних проєктів відображає співвідношення між прибутком та інвестованими коштами?

- А. Чиста приведена вартість (NPV).
- Б. Внутрішня норма дохідності (IRR).
- В. Метод рентабельності.
- Г. Час окупності (Payback Period).

Тест 3. Який показник дозволяє визначити, за який період інвестиції повертаються через отримані доходи?

- А. Внутрішня норма дохідності.
- Б. Чистий грошовий потік.

В. Час окупності.

Г. Чиста приведена вартість.

Тест 4. Який з методів оцінки інвестиційних проєктів використовує поточну вартість майбутніх грошових потоків?

А. Внутрішня норма дохідності.

Б. Чиста приведена вартість.

В. Метод рентабельності.

Г. Час окупності.

Тест 5. Що з перерахованого є важливим при виборі джерел фінансування інвестиційного проєкту?

А. Вартість фінансування та терміни.

Б. Підвищення конкуренції.

В. Попит на продукцію.

Г. Стабільність валютного курсу.

Тест 6. Яка з характеристик найбільше впливає на визначення ризиків інвестиційного проєкту?

А. Рівень конкуренції на ринку.

Б. Вартість проєкту.

В. Економічна та політична ситуація.

Г. Строки окупності.

Тест 7. Який з названих нижче ризиків є найважливішим при реалізації інвестиційного проєкту?

А. Ризик фінансування.

Б. Операційний ризик.

В. Ризик зміни ринкових умов.

Г. Логістичний ризик.

Тест 8. Який метод оцінки інвестиційного проєкту дає змогу порівняти рівень дохідності та ризику інвестицій?

А. Чиста приведена вартість (NPV).

Б. Внутрішня норма дохідності (IRR).

В. Порівняння з аналогічними проєктами.

Г. Аналіз чутливості.

Тест 9. Як визначити найбільш оптимальне джерело фінансування для інвестиційного проєкту?

А. Оцінка ризиків та термінів фінансування.

Б. Вибір найменшого кредитного рейтингу.

В. Використання лише власних коштів.

Г. Уникання залучення зовнішніх ресурсів.

Тест 10. Що є основним завданням при реалізації інвестиційного проєкту?

А. Прогнозування можливих витрат.

Б. Оцінка попиту на продукцію.

В. Втілення проєкту відповідно до плану та бюджету.

Г. Підвищення конкурентоспроможності.

Тест 11. Яка з характеристик визначає найбільший економічний ефект від інвестиційного проєкту?

А. Термін окупності.

Б. Внутрішня норма дохідності (IRR).

В. Рівень дивідендів.

Г. Вартість матеріальних ресурсів.

Тест 12. Як впливає інфляція на інвестиційний проєкт?

А. Збільшує прибутковість.

Б. Зменшує ризики проєкту.

В. Підвищує витрати та знижує прибутковість.

Г. Не має суттєвого впливу.

Тест 13. Який з етапів є основним при реалізації інвестиційного проєкту?

А. Пошук джерел фінансування.

Б. Створення маркетингової стратегії.

В. Здійснення контролю та моніторингу проєкту.

Г. Оцінка фінансових результатів.

Тест 14. Яка з характеристик визначає ризик інвестиційного проєкту?

А. Вартість проєкту.

Б. Строк окупності.

В. Рівень конкуренції на ринку.

Г. Очікувані грошові потоки.

Тест 15. Яка з характеристик є основною при оцінці доцільності інвестиційного проєкту?

А. Потреба в роботах з модернізації.

Б. Оцінка грошових потоків та економічної вигоди.

В. Аналіз політичної ситуації.

Г. Розрахунок прибутку підприємства.

Приклади розв'язання задач

Задача № 1. Оцінка інвестиційного проєкту за допомогою *NPV*

Підприємство розглядає можливість інвестування у новий виробничий проєкт, який передбачає початкові інвестиції в розмірі 500 000 грн. Очікується, що проєкт генеруватиме такі грошові

потоки протягом 5 років:

Рік 1: 150 000 грн

Рік 2: 180 000 грн

Рік 3: 200 000 грн

Рік 4: 220 000 грн

Рік 5: 250 000 грн

Вартість капіталу для оцінки проєкту складає 10 %.

1. Розрахуйте чисту приведену вартість (*NPV*) цього інвестиційного проєкту.

2. Якщо *NPV* більше 0, чи варто інвестувати в цей проєкт?

Розв'язок:

Розрахунок *NPV*:

$$НП В = \sum \frac{C F_t}{(1+r)^t} - я$$

де:

- $C F_t$ — грошові потоки на кожний рік (t),
- r — ставка дисконтування (10%),
- $я$ — початкові інвестиції (500 000 грн),
- t — рік.

Розрахунок NPV:

$$НП В = \frac{150000}{(1+0,10)^1} + \frac{180000}{(1+0,10)^2} + \frac{200000}{(1+0,10)^3} + \frac{220000}{(1+0,10)^4} + \frac{250000}{(1+0,10)^5} - 500000$$

Після підставлення чисел та обчислень, NPV = 115 278,4 грн.

Висновок:

Оскільки NPV більше нуля, інвестувати в цей проєкт є доцільним.

Задача № 2. Оцінка терміну окупності інвестиційного проєкту

Підприємство хоче інвестувати 300 000 грн у новий проєкт, який зможе генерувати річні грошові потоки в розмірі 80 000 грн протягом 5 років.

Необхідно розрахувати час окупності інвестицій. Чи є цей проєкт вигідним, якщо компанія хоче отримати прибуток через 4 роки?

Розв'язок:

Час окупності (Payback Period) – це період, за який інвестиції повертаються через отримані грошові потоки. Він визначається як сума періодів, за які сума грошових потоків покриває початкові інвестиції.

$$\text{Час окупності} = \frac{\text{Інвестиції}}{\text{Річні грошові потоки}}$$

Задача № 3. Оцінка чистої теперішньої вартості (NPV)

Підприємство планує реалізувати інвестиційний проєкт із початковими інвестиціями в розмірі 100 000 грн. Очікується, що проєкт генеруватиме грошові потоки протягом 4 років у таких розмірах:

- 1 рік: 30 000 грн
- 2 рік: 40 000 грн
- 3 рік: 35 000 грн
- 4 рік: 25 000 грн

Необхідна ставка дисконтування складає 12%. Потрібно розрахувати чисту теперішню вартість (NPV) проєкту та зробити висновок, чи доцільно інвестувати в цей проєкт.

Розв'язок

Формула для розрахунку NPV:

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} - I_0$$

де:

CF_t – грошовий потік у році t

r – ставка дисконтування

I_0 – початкові інвестиції

n – кількість років

Розрахунок дисконтованих грошових потоків:

$$\text{На 1-й рік: } \frac{30000}{(1+0,12)} = 26785,71 \text{ грн}$$

$$\text{На 2-й рік: } \frac{40000}{(1+0,12)^2} = 31887,75 \text{ грн}$$

$$\text{На 3-й рік: } \frac{35000}{(1+0,12)^3} = 24915,85 \text{ грн}$$

$$\text{На 4-й рік: } \frac{25000}{(1+0,12)^4} = 15886,42 \text{ грн}$$

Розрахунок загальної теперішньої вартості грошових потоків:

$$PV = 26785,71 + 31887,75 + 24915,85 + 15886,42 \approx 99475,73 \text{ грн}$$

Розрахунок NPV:

$$NPV = 99475,73 - 100000 = -524,27 \text{ грн}$$

Висновок: Оскільки $NPV < 0$, інвестиція є недоцільною, оскільки проєкт не забезпечує необхідної прибутковості при заданій ставці дисконтування.

Задачі для домашнього розв'язування

Задача № 4. Потрібно визначити теперішню вартість грошових коштів з урахуванням фактора ліквідності за таких умов: - очікувана майбутня вартість

даного інструмента інвестування 1000грн; - середньорічна норма дохідності по інвестиційних, інструментах з абсолютною ліквідністю – 20%; - необхідний рівень премії за ліквідність, що визначений по даному інструменту інвестування – 2%; - загальний період наміченого використання даного інструмента інвестування – 3 роки, при виплатах поточного доходу по ньому один раз на рік.

Задача № 5. Потрібно визначити теперішню вартість грошових коштів з урахуванням фактора ліквідності за таких умов: - очікувана майбутня вартість даного інструмента інвестування 5000грн; - середньорічна норма дохідності по інвестиційних, інструментах з абсолютною ліквідністю – 15%; - необхідний рівень премії за ліквідність, що визначений по даному інструменту інвестування – 3%; - загальний період наміченого використання даного інструмента інвестування – 4 роки, при виплатах поточного доходу по ньому один раз в квартал.

Задача № 6. Необхідно визначити майбутню вартість вкладу з урахуванням фактора ризику за таких умов: початкова сума вкладу становить 1000 грн., норма дохідності по без ризикових операціях на інвестиційному ринку – 5%. Рівень премії за ризик визначений в розмірі 7%, а загальний період розміщення вкладу становить 3 роки при нарахуванні відсотків один раз на рік.

Задача № 7. Необхідно визначити майбутню вартість вкладу з урахуванням фактора ризику за таких умов: початкова сума вкладу становить 3000 грн., норма дохідності по без ризикових операціях на інвестиційному ринку – 7%. Рівень премії за ризик визначений в розмірі 9%, а загальний період розміщення вкладу становить 5 років при нарахуванні відсотків один раз в квартал.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризувати фінансові інвестиції
2. Що включає процес формування фінансових інвестицій підприємства, і які його ключові етапи?

3. Які основні види фінансових інструментів використовують для інвестування?
4. Як велика доходність фінансових інвестицій, і які методи її оцінки на ринку?
5. Які критерії використовують для оцінки ефективності фінансових інвестицій?
6. Які ризики пов'язані з фінансовими інвестиціями підприємства, і як їх можна мінімізувати?
7. Які інвестиції зазвичай вважаються високо ризиковими?
8. охарактеризувати поняття «внутрішня норма дохідності» (IRR).
9. Що таке диверсифікація?
10. Охарактеризувати поняття «портфельне інвестування».

Рекомендована література: [4, с. 127–155; 7, с. 194–207; 8, с. 85–104; 11; 12; 21]

Практичне заняття 8

УПРАВЛІННЯ ПОРТФЕЛЕМ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА

Мета заняття: розглянути основи управління портфелем фінансових інвестицій підприємства, з'ясувати ключові принципи, стратегії та методи, що використовуються для досягнення оптимальної комбінації активів, а також навчити студентів аналізувати фінансові інвестиції для мінімізації ризиків і максимізації прибутку та управляти ними.

План практичного заняття

1. Основи управління портфелем фінансових інвестицій
2. Типи портфелів фінансових інвестицій, їх характеристика.
3. Особливості відбору інструментів інвестування до портфеля фінансових інвестицій: акцій, облігацій, ощадних сертифікатів та інших.
4. Управління ризиками портфеля, у т. ч. через диверсифікацію фінансових інструментів.
5. Практичні аспекти управління фінансовими інвестиціями

Основні питання, які необхідно розглянути

Мета і завдання управління формуванням портфеля фінансових інвестицій підприємства. Типи портфелів фінансових інвестицій, їх характеристика. Принципи і послідовність здійснення процесу формування портфеля фінансових інвестицій підприємства. Особливості відбору інструментів інвестування до портфеля фінансових інвестицій: акцій, облігацій, ощадних сертифікатів та інших. Методичні підходи до мінімізації ризиків портфеля, у т. ч. через диверсифікацію фінансових інструментів. Принципи та параметри оперативного управління портфелем фінансових інвестицій

підприємства. Основні фактори, що впливають на зниження ефективності фінансових інвестицій, методи оцінки їх впливу.

Теоретичні відомості

Фінансові інвестиції підприємства – це вкладення коштів у фінансові інструменти, такі як акції, облігації, депозити або пайові фонди, з метою отримання доходу або капітального приросту.

Формування фінансових інвестицій

Процес формування включає:

- Визначення цілей інвестування (прибуток, ліквідність, диверсифікація);
- Аналіз інвестиційного середовища (економічні умови, ринок цінних паперів);
- Вибір фінансових інструментів відповідно до стратегії підприємства.

Основні фінансові інструменти

Підприємства інвестують у:

- Акції для отримання дивідендів і зростання капіталу;
- Облігації для стабільного доходу;
- Депозити як безпечний варіант збереження коштів;
- Інвестиційні фонди для диверсифікації.

Оцінка дохідності фінансових інвестицій

Для оцінки дохідності використовуються такі показники:

- Дохідність до погашення (YTM);
- Дивідендний дохід;
- Капітальний приріст.

Оцінка ефективності інвестицій

Оцінка базується на показниках:

- Чиста приведена вартість (NPV);
- Внутрішня норма дохідності (IRR);
- Окупність (Payback Period).

Ризики фінансових інвестицій

Фінансові інвестиції супроводжуються ризиками:

- Ринкові ризики (коливання вартості активів);
- Кредитні ризики (неплатоспроможність емітента);
- Інфляційні ризики (знецінення доходу).

Мінімізація ризиків можлива через диверсифікацію портфеля та аналіз фінансових ринків.

Фінансові інвестиції є важливим інструментом для підвищення ефективності використання ресурсів підприємства та досягнення стратегічних цілей.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест 1. Що таке фінансові інвестиції?

- А. Вкладення коштів у нерухомість.
- Б. Вкладення коштів у фінансові інструменти для отримання доходу.
- В. Витрати на операційну діяльність.
- Г. Благодійні внески

Тест 2. Який з перелічених є фінансовим інструментом?

- А. Земельна ділянка.
- Б. Акція.
- В. Оренда обладнання.
- Г. Товарні запаси.

Тест 3. Що таке дивідендний дохід?

- А. Дохід від продажу облігацій.
- Б. Прибуток, отриманий від цінових коливань акцій.
- В. Чистий дохід, отриманий від дивідендів на акції.
- Г. Витрати на обслуговування позик.

Тест 4. Який показник використовується для оцінки окупності інвестицій?

- А. IRR.
- Б. WOT.

В. NPV.

Г. Payback Period.

Тест 5. Що означає поняття "внутрішня норма дохідності" (IRR)?

А. Максимальна ставка дисконтування, за якої інвестиція залишається прибутковою.

Б. Розмір доходу на одиницю вкладень.

В. Мінімальна дохідність, яка задовольняє інвестора.

Г. Витрати на фінансування проєкту.

Тест 6. Яке значення NPV вказує на доцільність інвестицій?

А. $NPV > 0$.

Б. $NPV = 0$.

В. $NPV < 0$.

Г. $NPV = IRR$.

Тест 7. Що є прикладом ризику фінансових інвестицій?

А. Зростання обсягу продажів.

Б. Коливання ринкових цін на акції.

В. Впровадження нових технологій.

Г. Поліпшення умов праці.

Тест 8. Як можна мінімізувати ризики фінансових інвестицій?

А. Інвестувати лише у державні облігації.

Б. Зосереджувати інвестиції на одному інструменті.

В. Диверсифікувати інвестиційний портфель.

Г. Уникати інвестування в акції.

Тест 9. Який тип облігацій має найменший ризик?

А. Корпоративні облігації.

Б. Облігації з подвійним рейтингом.

В. Державні облігації.

Г. Високоризикові облігації.

Тест 10. Що таке диверсифікація?

А. Вкладення коштів в один перспективний інструмент.

Б. Розподіл інвестицій між різними активами для зниження ризиків.

В. Концентрація інвестицій у високоризикові проєкти.

Г. Інвестування у короткострокові активи.

Тест 11. Що враховується при формуванні інвестиційного портфеля?

А. Рівень дохідності та ризиків інструментів.

Б. Поточні витрати підприємства.

В. Час окупності виробничого обладнання.

Г. Сума податкових зобов'язань.

Тест 12. Що таке ліквідність фінансових активів?

А. Здатність активу швидко перетворюватися в гроші без значної втрати вартості.

Б. Вартість активу на ринку.

В. Рівень дохідності інструменту.

Г. Тривалість фінансування активу.

13. Які інвестиції зазвичай вважаються високоризиковими?

А. Державні облігації.

Б. Стартапи та акції малих компаній.

В. Банківські депозити.

Г. Золоті сертифікати.

Тест 14. Який з перелічених факторів впливає на дохідність фінансових інвестицій?

А. Амортизація обладнання.

Б. Коливання ринкових ставок.

В. Кількість працівників.

Г. Тривалість робочого дня.

Тест 15. Що таке портфельне інвестування?

А. Вкладення коштів у нерухомість.

Б. Управління сукупністю інвестицій для досягнення оптимального співвідношення дохідності та ризику.

В. Інвестування лише в акції великих компаній.

Г. Використання власного капіталу для фінансування виробництва.

Приклади розв'язання задач

Задача № 1. Вибір фінансового інструменту

Компанія "ІК" має 1 000 000 грн для інвестування і розглядає два варіанти вкладень:

1. Облігації підприємств:

- Очікувана річна дохідність: 12 %
- Термін інвестування: 3 роки
- Ризик: середній

2. Акції компаній ІТ-сектору:

- Очікувана річна дохідність: 18 %
- Ризик: високий
- Ймовірність зниження вартості активу: 20 %.

Завдання:

1. Розрахуйте загальний дохід для кожного варіанту через 3 роки (без урахування податків).

2. Який варіант доцільніше вибрати за умови, що компанія прагне мінімізувати ризики?

Розв'язок:

1. Облігації підприємств:

$$\text{Загальний дохід} = 1000000 \times (1 + 0,12)^3 = 1404928 \text{ грн.}$$

2. Акції ІТ-сектору:

$$\text{Загальний дохід} = 1000000 \times (1 + 0,18)^3 = 1639944 \text{ грн.}$$

3. Оцінка ризиків:

Облігації мають середній ризик із гарантованим доходом.

Акції ІТ-сектору можуть принести вищий дохід, але мають високу ймовірність втрати частини вкладень.

Відповідь:

Якщо компанія прагне мінімізувати ризики, доцільніше обрати облігації підприємств.

Задача 2. Оцінка ефективності інвестиційного портфеля

Підприємство формує інвестиційний портфель із двох активів:

Актив А: Вкладено 600 000 грн, очікувана дохідність 10 % на рік.

Актив В: Вкладено 400 000 грн, очікувана дохідність 15 % на рік.

Завдання:

1. Розрахуйте загальну дохідність портфеля.
2. Як зміниться дохідність портфеля, якщо частка Активу В буде збільшена до 50 %?

Розв'язок:

1. Загальна дохідність портфеля (початковий варіант):

Загальна дохідність = $(600000 \cdot 0,10 + 400000 \cdot 0,15) : 600000 + 400000 = 12 \%$

2. Зміна дохідності при збільшенні частки Активу В до 50 %:

Нові вкладення: Актив А – 500 000 грн, Актив В – 500 000 грн.

Загальна дохідність = $(500000 \cdot 0,10 + 500000 \cdot 0,15) : 500000 + 500000 = 12,5 \%$

Відповідь:

1. Початкова дохідність портфеля становить 12 %.
2. Збільшення частки Активу В до 50 % підвищує дохідність портфеля до 12.5 %.

Задачі для аудиторної та домашньої роботи

Задача № 1. Диверсифікація інвестиційного портфеля

Компанія «Альфа-Інвест» має значну частину свого інвестиційного портфеля в акціях одного великого підприємства, яке працює у сфері енергетики. Однак через нестабільність ринку енергоресурсів зростає ризик втрати частини капіталу. Керівництво компанії хоче знизити цей ризик, не зменшуючи загальний обсяг інвестицій.

Питання:

Які дії треба здійснити для зниження ризику втрат?

Підказка: розгляньте можливість диверсифікації, тобто розподілу інвестицій між різними галузями (технології, фінанси, нерухомість тощо) або фінансовими інструментами.

Задача № 2. Оцінка кредитного ризику

Інвестиційний фонд розглядає можливість придбання корпоративних облігацій будівельної компанії. Однак є побоювання, що компанія може мати проблеми з ліквідністю, що вплине на її здатність погашати облігації.

Питання:

Які заходи потрібно вжити перед тим, як прийняти рішення про інвестування, щоб мінімізувати ризик?

Підказка: зробіть фінансовий аналіз компанії-емітента, оцініть її кредитний рейтинг, ліквідність активів, наявність боргових зобов'язань та динаміку прибутковості.

Задача № 3. Хеджування валютного ризику

Підприємство планує інвестувати значні кошти в іноземний фонд, номінований у доларах США. Водночас існує ризик суттєвих коливань валютного курсу, що може вплинути на прибутковість інвестиції.

Питання:

Як підприємство може захистити себе від можливих збитків, пов'язаних із валютними коливаннями?

Підказка: розгляньте можливість використання хеджування за допомогою валютних ф'ючерсів або форвардних контрактів, а також створення резервного фонду у валюті інвестицій.

Задача № 4. Формування збалансованого інвестиційного портфеля

Інвестор має 100 000 доларів і хоче сформувати портфель, що включає акції, облігації та нерухомість. Його мета – отримувати стабільний дохід із середнім рівнем ризику. Поточна ринкова ситуація показує, що акції приносять вищий прибуток, але супроводжуються значними коливаннями, тоді як облігації більш стабільні, але мають меншу дохідність. Нерухомість демонструє помірний рівень прибутковості та низький рівень ризику.

Питання:

Який розподіл коштів між цими активами забезпечить збалансованість портфеля з урахуванням мети інвестора?

Підказка: зверніть увагу на співвідношення ризику та дохідності активів. Розгляньте можливість вкладення 50 % в облігації, 30 % у акції та 20 % у нерухомість.

Задача № 5. Оцінка ризику портфеля

Інвестор планує сформувати портфель із трьох активів: акцій технологічної компанії, облігацій державного займу та депозитів у банку. Відомо, що акції мають високу потенційну дохідність, але й високий ризик, облігації – середній рівень ризику, а депозити є найменш ризикованим інструментом із мінімальною дохідністю.

Питання:

Як інвестор може оцінити загальний рівень ризику портфеля, якщо акції займають 40 % портфеля, облігації – 40 %, а депозити – 20 %? Який інструмент для цього можна застосувати?

Підказка: запропонуйте використовувати метод розрахунку середньозваженого ризику та оцінку стандартного відхилення для визначення загальної волатильності портфеля.

Задача № 6. Диверсифікація міжнародного портфеля

Інвестор вирішив сформувати портфель із міжнародних активів. Він планує вкласти кошти в акції європейських компаній, облігації азійських країн і американський фондовий ринок. Основна мета – зменшити ризик втрат через коливання економічної ситуації в окремих регіонах.

Питання:

Які фактори інвестор повинен врахувати при формуванні портфеля, щоб досягти оптимальної диверсифікації? Як зменшити ризики, пов'язані з валютними коливаннями?

Підказка: потрібно врахувати політичні та економічні ризики країн, у які планується інвестувати, а також розглянути можливість хеджування валютного ризику.

Питання для самоконтролю

1. Що таке портфель фінансових інвестицій, і які його основні цілі?
2. У чому полягає сутність диверсифікації портфеля, і як вона допомагає мінімізувати ризики?
3. Які основні відмінності між активним і пасивним управлінням портфелем?
4. Що таке коефіцієнт Шарпа, і як його використовують для оцінки ефективності портфеля?
5. Як працює модель Марковіца, і в чому її основна ідея оптимізації портфеля?
6. Які типи ризиків враховуються під час управління портфелем фінансових інвестицій?
7. Що таке кореляція між активами, і як її враховують у процесі формування портфеля?
8. Як оцінити дохідність і ризик фінансового портфеля?
9. Які інструменти хеджування використовуються для управління портфельними ризиками?
10. Як впливають зовнішні економічні умови на стратегії управління портфелем фінансових інвестицій?

Рекомендована література : [8, с. 198–252; 14, с. 122–160; 17; 19; 20; 28]

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Що таке інвестиції, і які їх основні види?
2. Які функції виконують інвестиції в економіці підприємства?
3. Що таке реальні та фінансові інвестиції? Наведіть приклади.
4. Як класифікуються інвестиції за об'єктами вкладення?
5. У чому полягає сутність інвестиційного циклу?
6. Що таке інвестиційний менеджмент, і які його основні завдання?
7. Які принципи ефективного управління інвестиціями?
8. Які етапи включає процес прийняття інвестиційних рішень?
9. Що таке інвестиційна стратегія підприємства?
10. Як визначити стратегічні напрями інвестиційної діяльності підприємства?
11. Що таке інвестиційний проєкт і його життєвий цикл?
12. Які етапи оцінки інвестиційних проєктів ви знаєте?
13. Що таке чиста теперішня вартість (NPV)? Як її розрахувати?
14. Що таке внутрішня норма рентабельності (IRR), і як вона використовується?
15. Як оцінюється термін окупності інвестицій (PP)?
16. Що таке рентабельність інвестицій (ROI)?
17. Які критерії використовуються для відбору інвестиційних проєктів?
18. Як враховуються ризики при оцінці інвестиційних проєктів?
19. Що таке дисконтований грошовий потік (DCF)?
20. Як інфляція впливає на оцінку інвестиційних проєктів?
21. Що таке портфель фінансових інвестицій?
22. Яку мету має управління портфелем фінансових інвестицій?
23. У чому полягає сутність диверсифікації фінансового портфеля?
24. Які стратегії використовуються в управлінні портфелем інвестицій?

25. Що таке активне та пасивне управління портфелем?
26. Як оцінюється ефективність портфеля фінансових інвестицій?
27. Що таке коефіцієнт Шарпа, і як його використовують?
28. Як враховується кореляція між активами у формуванні портфеля?
29. Які ризики характерні для портфеля фінансових інвестицій?
30. Що таке хеджування, і які інструменти для нього використовуються?
31. Що таке реальні інвестиції, і які їх види?
32. Як проводиться оцінка доцільності реальних інвестицій?
33. Які етапи включає процес управління реальними інвестиціями?
34. Як визначають економічну ефективність реальних інвестицій?
35. Які методи використовуються для аналізу доцільності реальних інвестицій?
36. Що таке капітальні вкладення?
37. Що таке інноваційні інвестиції?
38. У чому полягає роль інноваційних інвестицій для розвитку підприємства?
39. Які особливості управління інноваційними інвестиціями?
40. Як оцінити ефективність інноваційних інвестицій?
41. Які джерела фінансування інноваційних інвестицій ви знаєте?
42. Що означає поняття «вартість грошей у часі»?
43. Як розрахувати теперішню вартість (PV) майбутніх грошових потоків?
44. Як визначається майбутня вартість (FV) грошей?
45. Що таке анuitет і як його розрахувати?
46. Як дисконтна ставка впливає на оцінку проєктів?
47. Як враховується фактор інфляції в інвестиційних розрахунках?
48. Що таке інвестиційний ризик, і які його види?
49. Як оцінюється ризик інвестиційного проєкту?
50. Що таке коефіцієнт варіації, і як він використовується для оцінки ризику?

51. Які стратегії управління інвестиційними ризиками ви знаєте?
52. Що таке чутливість проєкту до ризику?
53. Що таке інвестиційний ринок, і які його основні характеристики?
54. Як оцінити інвестиційну привабливість ринку?
55. Які методи прогнозування інвестиційного ринку існують?
56. Як аналізуються ризики на інвестиційному ринку?
57. У чому відмінність фундаментального та технічного аналізу ринку?
58. Які основні джерела фінансування інвестицій існують?
59. У чому переваги та недоліки залучення кредитних ресурсів для інвестицій?
60. Як оцінити доцільність залучення зовнішніх інвесторів?
61. Що таке венчурне фінансування?
62. Що таке інвестиції в людський капітал?
63. Як оцінюється ефективність інвестицій у людський капітал?
64. У чому полягає вплив інвестицій у людський капітал на ефективність підприємства?
65. Як обґрунтувати вибір між декількома інвестиційними проєктами?
66. Які методи використовуються для аналізу інвестицій у нестабільних умовах?
67. Як побудувати оптимальний інвестиційний портфель?
68. У чому полягають особливості інвестиційної діяльності в умовах високих ризиків?
69. Як проводиться аналіз чутливості проєкту до змін зовнішніх факторів?
70. Як стратегічне планування допомагає у прийнятті інвестиційних рішень?

ВІДПОВІДІ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Тема № тесту	1	2	3	4	5	6	7	8
1	В	Б	Б	В	Б	Б	С	Б
2	Б	В	А	Б	Б	Б	С	Б
3	Б	В	А	В	Б	А	С	С
4	Б	А	А	С	Б	А	Б	Д
5	Б	А	Б	В	Б	Б	А	А
6	Б	Б	А	В	В	Б	С	А
7	В	А	Б	Б	Б	Б	В	Б
8	Б	Г	А	В	Б	Б	Д	С
9	Б	Б	Б	В	А	Б	А	В
10	Б	А	А	С	Б	Б	С	Б
11	В	В	А	В	А	Б	Б	А
12	А	Б	Б	В	Б	Б	С	А
13	А	Б	Б	В	В	Б	С	Б
14	Б	А	Б	С	Б	Б	С	Б
15	Б	Б	Б	В	Б	А	Б	Б

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література :

1. Бланк І. О. Інвестиційний менеджмент : підручник : у 3 ч. / І.О. Бланк, Н. М. Гуляєва, І.М. Вавдійчик. Київ : Держ. торг.- екон. ун-т, 2023. Ч. 1. 504 с.
2. Боярко І.М., Гриценко Л.Л. Інвестиційний аналіз : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2011. 400 с.
3. Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. Інвестування : підручник. Київ : Знання, 2008. 458 с.
4. Гук О.В., Шендерівська Л.П., Мохонько Г.А. Інвестування інноваційної діяльності : начальний посібник для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 073 Менеджмент. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2022. 186 с.
5. Докієнко Л.М. Клименко В.В., Акімова. Інвестиційний менеджмент : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2011. 408 с.
6. Єрмошенко М.М., Плужников М.І. Аналіз і оцінка інвестиційних проєктів : навч. посіб. : 2-е вид. Київ : Національна академія управління, 2006. 155 с.
7. Ілляшенко С.М. Управління інноваційною діяльністю. Основи інноваційного менеджменту: магістерський курс: підручник / за заг. ред. д. е. н., проф. С.М. Ілляшенка. Суми : Університетська книга, 2014. 856 с.
8. Інвестиційний менеджмент : навч. посіб. (практикум) / С.В. Качула, С.М. Халатур, Г.Є. Павлова, Л.В. Лисяк, Н.П. Дуброва. Дніпро : Моноліт, 2022. 204 с.
9. Інвестиційний менеджмент : підручник : у 3 ч. Ч. 1 / І.О. Бланк, Н.М. Гуляєва, І. М. Вавдійчик. Київ : Держ. торг.- екон. ун-т, 2023. 381 с.
10. Інвестиційний менеджмент: методика розв'язання практичних завдань : навч. посіб. : вид. 2 перероб і доп. / Н.М. Гуляєва, І.М. Вавдійчик ; за заг. ред. Н.М. Гуляєвої. Київ. : Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. 300 с.
11. Костюкевич Р.М. Інвестиційний менеджмент : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2011. 270 с.
12. Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. Основи інвестиційного менеджменту : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. Київ : Кондор, 2008. 340 с.
13. Краус Н.М. Інвестиційний менеджмент : навчально-методичний посібник. Полтава : Астрая, 2011. 176 с.
14. Менеджмент інвестиційної діяльності : підручник / М.П. Бутко, І.М. Бутко, М.Ю. Дітковська та ін.; за заг. ред. М.П. Бутка. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 480 с.

15. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.91 №1560-ХІІ. ВВР. 1991. №47. Ст. 646.

16. Слободянюк О., Кібік О., Котлубай В., Корнілова О., Примаченко І. Інвестиційний менеджмент : навч.-метод. посіб. [Електронне видання]. Одеса : Фенікс, 2024. 129 с. Режим доступу : <https://hdl.handle.net/11300/28715>.

Додаткова література:

17. Квасній Л.Г., Волошанська С.Я., Дрозд І.Ф. Інвестиційні стратегії збереження та відновлення природних ресурсів в Україні. *Наукові аспекти збереження та відновлення природних ресурсів в умовах сучасного розвитку суспільства* : монографія. Рига. ISMA. 2024

18. Квасній Л.Г., Сисин Г.І., Поясник О.С. Вплив воєнного стану на інтегрований інвестиційний клімат в Україні. *Успіхи і досягнення у науці (Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління та адміністрування», Серія «Соціальні та поведінкові науки»)* : журнал. 2024. № 10 (10. С. 1019–1031

19. Квасній Л.Г., Кулик Л.В., Стельмахович Н.І. Роль інноваційної стратегії розвитку підприємства у антикризовому управлінні. *Актуальні питання сучасної економіки* : матеріали XVI Всеукраїнської наукової конференції, 14 листопада 2024 р. Умань : УНУС. 2024. с. 307. С. 13–15. URL : <https://ef.udau.edu.ua/ua/naukova-robota/zbirnikikonferencij.html>

20. Квасній Л.Г., Даниленко Ю.В. Узгоджений розвиток децентралізації та фінансового забезпечення територіальних громад як основа ефективної системи самоврядування в Україні. *Суспільні трансформації і безпека: людина, держава, соціум* : матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (04 січня 2024 р.). Львів : ЛІ ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2024. С. 117–119

21. Квасній Л.Г., Федішин А.М., Федішин В.М. Аспекти планування і регулювання інвестиційної діяльності підприємства. *Актуальні проблеми сучасної науки, розвитку технологій та менеджменту* : збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. наук. ред. д.-ра екон. наук, доц. А.В. Савіцького. Хмельницький, 2023. 325 с. С. 156–159

22. Квасній Л.Г., Квасній З.В., Костюк С.О. Вплив публічного управління у сфері трансформації вугільних громад на інтегрований інвестиційний клімат в Україні. *Суспільство та національні інтереси*. 2024. № 8 (8). С. 647–659

23. Погасій С.О., Познякова О.В., Краснокутська Ю.В. Інвестиційний менеджмент (в прикладах і завданнях) : навч. посібник. Харків : ХНАМГ, 2009. 337 с.

24. Попадинець Н.М., Процишин О. Р. Проблеми моніторингу регіональних і місцевих стратегій. *Соціально-економічні проблеми сучасного*

періоду України: зб. наук. праць ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». 2018. №3. С.39-44.

25. Посібник із залучення інвестицій. Адамчик Я., Копитек М., Одзімек В., Пйонтковска М. Краків – 2014/2015. URL: <https://sambirrada.gov.ua/wpcontent/uploads/2016/04/pos-zal-inv.pdf>.

26. Про захист іноземних інвестицій на Україні : Закон України від 10.09.91 №1540 а – XII. ВВР. 1991. № 46. Ст. 616.

27. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) : Закон України від 15. 03. 2001 № 2299–III. *Офіційний вісник України*. 2001. №16. Ст. 690.

28. Школа І.М. Інвестиційний менеджмент : навчальний посібник / І.М. Школа, А.А. Вдовічен, О.М. Верстяк, О.В. Соколюк. Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ. 2016. С. 156–188

Інформаційні ресурси

29. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.

30. Офіційний сайт Державного агентства України з інвестицій та інновацій. URL: <http://in.gov.ua>.

31. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу. URL: www.uaib.com.ua.

Електронне навчально-методичне видання

**Любов Квасній, Іван Ворончак,
Зеновій Квасній, Оксана Солтисік**

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Редактор

Ірина Невмержицька

Технічний редактор

Ірина Артимко

Здано до набору 14. 04. 2025 р. Формат 60х90/16. Гарнітура Times . Ум. друк. арк. 5.50.
Зам. 29.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. (Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 5140 від 01.07.2016 р.). 82100, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24, к.203.